

RAFAKO S.A.

GRUPA PBG

**ŚRÓDROCZNE SKRÓCONE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE**

**za okres 9 miesięcy zakończony
30 września 2016 roku**

Spis treści

Śródroczne skrócone sprawozdanie z całkowitych dochodów	3
Śródroczne skrócone sprawozdanie z sytuacji finansowej	4
Śródroczne skrócone sprawozdanie z sytuacji finansowej	5
Śródroczne skrócone sprawozdanie z przepływów pieniężnych	6
Śródroczne skrócone sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	7
DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE	8
1. Informacje ogólne	8
2. Podstawa sporządzenia śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego	8
3. Istotne zasady (polityka) rachunkowości	10
4. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	12
5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	13
5.1 Profesjonalny osąd	13
5.2 Niepewność szacunków	14
6. Zmiana szacunków	16
7. Zmiany w strukturze Spółki oraz Grupy Kapitałowej	16
8. Sezonowość lub cykliczność działalności Spółki	16
9. Informacje dotyczące segmentów	16
10. Informacje dotyczące umów o usługę budowlaną	17
11. Rodzaj i kwoty pozycji w znaczący sposób wpływających na aktywa, zobowiązania, kapitał, wynik finansowy oraz przepływy środków pieniężnych	19
11.1 Przychody ze sprzedaży, koszty sprzedaży, przychody i koszty operacyjne oraz finansowe	19
11.2 Podatek dochodowy	20
11.3 Istotne pozycje w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	22
11.4 Rzeczowe aktywa trwałe	23
11.5 Nabycie i sprzedaż składników rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	24
11.6 Akcje/udziały w jednostkach zależnych oraz pozostałych jednostkach	24
11.7 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów – długoterminowe	24
11.8 Inne aktywa finansowe długoterminowe	25
11.9 Zapasy	25
11.10 Inne aktywa finansowe krótkoterminowe	26
11.11 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	26
11.12 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów krótkoterminowe	27
11.13 Odpisy aktualizujące wartość aktywów	28
11.14 Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań Spółki	28
11.14.1. Zabezpieczenia ustanowione na środkach trwałych	28
11.14.2. Zabezpieczenia ustanowione na wartościach niematerialnych	29
11.14.3. Zabezpieczenia ustanowione na akcjach/udziałach	29
11.14.4. Zabezpieczenia ustanowione na zapasach	29
11.14.5. Zabezpieczenia ustanowione na należnościach handlowych	29
11.15 Kapitał podstawowy	30
11.16 Wartość nominalna akcji	30
11.17 Prawa akcjonariuszy	30
11.18 Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	30
11.19 Kapitał zapasowy	30
11.20 Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	30
11.21 Zyski zatrzymane i wypłacone dywidendy	30
11.22 Zysk/(strata) przypadające na jedną akcję	31
11.23 Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz inne świadczenia	31
11.24 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i pozostałe zobowiązania - długoterminowe	32
11.25 Rezerwy, zobowiązania z tytułu dostaw i pozostałe zobowiązania - krótkoterminowe	33
12. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	33
13. Instrumenty finansowe	34
14. Kredyty i pożyczki	35
15. Instrumenty pochodne	37
16. Zarządzanie kapitałem	37
17. Rezerwy na koszty	37
17.1 Rezerwa na koszty kar z tytułu nieterminowej realizacji lub niedotrzymania gwarantowanych parametrów technicznych umów o usługę budowlaną	37

17.2	Zmiana stanu rezerw, zobowiązań i rozliczeń międzyokresowych wykazanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	38
18.	Emisja, wykup i spłata dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych	39
19.	Wypłacone lub zadeklarowane dywidendy	39
20.	Zobowiązania inwestycyjne	39
21.	Zmiany pozycji pozabilansowych, informacje o udzieleniu przez jednostkę poręczeń kredytu, pożyczki lub udzieleniu gwarancji	39
22.	Sprawy sporne, postępowania sądowe	40
23.	Należności od jednostek powiązanych objęte postępowaniem układowym.....	41
24.	Informacje o Zarządzie i Radzie Nadzorczej Spółki	42
25.	Transakcje z udziałem członków Zarządu i Rady Nadzorczej	42
26.	Transakcje z podmiotami powiązаныmi	43
27.	Zwięzły opis istotnych dokonań lub niepowodzeń Spółki w trzecim kwartale 2016 roku	44
28.	Stanowisko Zarządu odnośnie możliwości zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz	45
29.	Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZ RAFAKO S.A.....	45
30.	Zestawienie zmian w stanie posiadania akcji RAFAKO S.A. lub uprawnień do nich (opcji) przez osoby zarządzające i nadzorujące Spółkę zgodnie z posiadanymi przez RAFAKO S.A. informacjami, w okresie od dnia przekazania poprzedniego sprawozdania finansowego	46
31.	Czynniki mające istotny wpływ na wyniki do uzyskania w czwartym kwartale 2016 roku	46
32.	Zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego	46

Śródroczne skrócone sprawozdanie z całkowitych dochodów

za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 roku

	Nota	Okres 3 miesięcy zakończony 30 września 2016 (niebadane)	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 (niebadane)	Okres 3 miesięcy zakończony 30 września 2015 (niebadane)	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2015 (niebadane)
Działalność kontynuowana					
Przychody ze sprzedaży	11.1	160 701	607 742	218 051	703 055
Przychody ze sprzedaży produktów i usług		160 110	605 870	217 482	701 418
Przychody ze sprzedaży materiałów		591	1 872	569	1 637
Koszty sprzedanych produktów i materiałów	11.1	(154 659)	(571 393)	(198 820)	(644 765)
Zysk /(strata) brutto ze sprzedaży		6 042	36 349	19 231	58 290
Pozostałe przychody operacyjne	11.1	1 912	5 230	853	6 391
Koszty sprzedaży	11.1	(7 700)	(22 621)	(7 115)	(20 539)
Koszty ogólnego zarządu		(9 781)	(30 362)	(8 767)	(26 714)
Pozostałe koszty operacyjne	11.1	(1 648)	(3 590)	(738)	(1 824)
Zysk /(strata) z działalności operacyjnej		(11 175)	(14 994)	3 464	15 604
Przychody finansowe	11.1	(713)	967	1 636	11 590
Koszty finansowe	11.1	(1 666)	(4 456)	(1 293)	(4 732)
Wynik na zbyciu jednostki zależnej		–	–	–	11 376
Zysk/(strata) brutto		(13 554)	(18 483)	3 807	33 838
Podatek dochodowy	11.2	2 337	2 848	(1 039)	(6 521)
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	11.22	(11 217)	(15 635)	2 768	27 317
Inne całkowite dochody za okres		(1 184)	(1 391)	(387)	(840)
<i>Pozycje podlegające przekwalifikowaniu do zysku/(straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych</i>					
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		(104)	(31)	(194)	(342)
Inne całkowite dochody netto podlegające przekwalifikowaniu do zysku/(straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych		(104)	(31)	(194)	(342)
<i>Pozycje niepodlegające przekwalifikowaniu do zysku/(straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych</i>					
Inne całkowite dochody wynikające z zysków/(strat) aktuarialnych		(1 334)	(1 679)	(239)	(615)
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	11.2	254	319	46	117
Inne całkowite dochody netto niepodlegające przekwalifikowaniu do zysku/(straty) w kolejnych okresach sprawozdawczych		(1 080)	(1 360)	(193)	(498)
Całkowity dochód za okres		(12 401)	(17 026)	2 381	26 477
Średnia ważona liczba akcji	11.22	84 931 998	84 931 998	70 947 868	70 947 868
Podstawowy zysk/(strata) na jedną akcję w złotych	11.22	(0,13)	(0,18)	0,04	0,39

Racibórz, dnia 14 listopada 2016 roku

Agnieszka Wasilewska-Semail   Krzysztof Burek   Jarosław Dusiño   Edward Kasprzak   Tomasz Tomczak   Jolanta Markowicz

Prezes Zarządu   Wiceprezes Zarządu   Wiceprezes Zarządu   Wiceprezes Zarządu   Wiceprezes Zarządu   Główny Księgowy

Śródroczne skrócone sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 30 września 2016 roku

	Nota	30 września 2016 (niebadane)	31 grudnia 2015
AKTYWA			
Aktywa trwałe (długoterminowe)			
Rzeczowe aktywa trwałe	11.4, 11.5	149 718	153 827
Nieruchomości inwestycyjne		–	–
Wartości niematerialne	11.5	11 170	11 488
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności długoterminowe		1 840	6 392
Należności z tytułu dostaw i usług	11.7	1 737	5 660
Pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów	11.7	103	732
Aktywa finansowe długoterminowe		65 678	60 889
Akcje/udziały w jednostkach zależnych	11.6	29 349	25 032
Akcje/udziały w pozostałych jednostkach	11.6	209	229
Udzielone pożyczki długoterminowe	11.8, 13	–	–
Inne aktywa finansowe długoterminowe	11.8, 13	36 120	35 628
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	11.2	45 905	42 738
		274 311	275 334
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)			
Zapasy	11.9	10 287	18 804
Należności z tytułu dostaw i usług, pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów	11.12, 13	323 895	312 470
Należności z tytułu dostaw i usług	11.12, 13	208 680	141 934
Należności z tytułu podatku dochodowego	11.12	7 940	7 095
Pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów	11.12	107 275	163 441
Należności z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną i związane z wyceną kontraktów rozliczenia międzyokresowe	10	271 420	276 703
Aktywa finansowe krótkoterminowe		22 688	103 541
Instrumenty pochodne		–	–
Lokaty krótkoterminowe	13	–	–
Udzielone pożyczki krótkoterminowe	13	464	486
Inne aktywa finansowe krótkoterminowe	11.10, 13	10 070	5 946
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	11.3, 11.11, 13	12 154	97 109
Pozostałe aktywa niefinansowe krótkoterminowe		–	–
		628 290	711 518
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		55	119
SUMA AKTYWÓW		902 656	986 971

Racibórz, dnia 14 listopada 2016 roku

Agnieszka
Wasilewska-Semail

Krzysztof Burek

Jarosław Dusiło

Edward Kasprzak

Tomasz Tomczak

Jolanta Markowicz

Prezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Główny Księgowy

Śródroczne skrócone sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 30 września 2016 roku

	Nota	30 września 2016 (niebadane)	31 grudnia 2015
PASYWA			
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	11.15	169 864	169 864
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	11.18	95 340	95 340
Kapitał zapasowy	11.19	131 301	104 716
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	11.20	29	60
Zyski zatrzymane/Niepokryte straty	11.21	(21 737)	21 843
		374 797	391 823
Zobowiązania długoterminowe			
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki		-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	11.24, 13	2 836	3 111
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		-	-
Rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych	11.23, 17.2	23 918	23 500
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania		5 681	25 544
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	11.24, 13	59	20 796
Zobowiązania z tytułu inwestycji	13, 20	83	112
Pozostałe zobowiązania	11.24	5 539	4 636
		32 435	52 155
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	11.25	251 620	307 537
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	13	184 443	256 803
Zobowiązania z tytułu inwestycji	13, 20	554	1 790
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		-	-
Pozostałe zobowiązania	11.25	66 623	48 944
Bieżąca część oprocentowanych kredytów bankowych i pożyczek	14	143 488	111 213
Pozostałe zobowiązania finansowe oraz z tytułu leasingu finansowego	11.25, 13	1 749	1 278
Rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych	11.23, 17.2	2 097	1 973
Zobowiązania, rezerwy z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną i przychody przyszłych okresów	10	96 470	120 992
Zobowiązania z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną	10	78 182	90 378
Rezerwy z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną	17	17 388	29 807
Dotacje		900	807
		495 424	542 993
Zobowiązania razem		527 859	595 148
SUMA PASYWÓW		902 656	986 971

Racibórz, dnia 14 listopada 2016 roku

Agnieszka Wasilewska-Semal	Krzysztof Burek	Jarosław Dusiło	Edward Kasprzak	Tomasz Tomczak	Jolanta Markowicz
-------------------------------	-----------------	-----------------	-----------------	----------------	-------------------

Prezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Główny Księgowy
----------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------	-----------------

Śródroczne skrócone sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 roku

	Nota	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 (niebadane)	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2015 (niebadane)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk/(strata) brutto		(18 483)	33 838
Korekty o pozycje:		(86 252)	(82 957)
Amortyzacja		8 949	7 902
(Zyski)/straty z tytułu różnic kursowych		(4)	2
Odsetki i dywidendy, netto		3 065	3 440
(Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej		(762)	(13 487)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności	11.3	(10 199)	59 740
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zapasów		8 517	2 427
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań i rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych z wyjątkiem kredytów i pożyczek	11.3	(73 031)	(89 612)
Zmiana stanu rozliczeń z tytułu umów o usługę budowlaną	11.3	(19 332)	(50 240)
Podatek dochodowy (zapłacony)/otrzymany		(3 467)	(3 136)
Pozostałe		12	7
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		(104 735)	(49 119)
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		531	457
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	11.3	(4 449)	(10 671)
Sprzedaż aktywów finansowych		-	48 000
Nabycie aktywów finansowych		(4 317)	-
Dywidendy i odsetki		4	15
Spłata udzielonych pożyczek		-	22
Udzielenie pożyczek		27	(403)
Pozostałe		-	(1 440)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(8 204)	35 980
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji akcji		-	89 226
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		(1 449)	(995)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów	11.3	32 295	17 418
Spłata pożyczek/kredytów	11.3	-	-
Odsetki zapłacone	11.3	(2 121)	(2 971)
Prowizje bankowe		(813)	(1 017)
Pozostałe		103	386
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		28 015	102 047
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(84 924)	88 908
Różnice kursowe netto		(31)	(342)
Środki pieniężne na początek okresu	11.11	97 109	14 348
Środki pieniężne na koniec okresu	11.11	12 154	102 914

Racibórz, dnia 14 listopada 2016 roku

Agnieszka Wasilewska-Semail	Krzysztof Burek	Jarosław Dusiło	Edward Kasprzak	Tomasz Tomczak	Jolanta Markowicz
--------------------------------	-----------------	-----------------	-----------------	----------------	-------------------

Prezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Wiceprezes Zarządu	Główny Księgowy
----------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------	-----------------

Śródroczne skrócone sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 roku

	Kapitał akcyjny	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał zapasowy	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Zyski zatrzymane/ Niepokryte straty	Kapitał własny ogółem
Na 1 stycznia 2016 roku	169 864	95 340	104 716	60	21 843	391 823
Dochody całkowite za okres sprawozdawczy	-	-	-	(31)	(16 995)	(17 026)
Podział wyniku z lat ubiegłych	-	-	26 585	-	(26 585)	-
Na 30 września 2016 roku (niebadane)	169 864	95 340	131 301	29	(21 737)	374 797
Na 1 stycznia 2015 roku	139 200	36 778	81 201	293	19 025	276 497
Dochody całkowite za okres sprawozdawczy	-	-	-	(342)	26 819	26 477
Podział wyniku z lat ubiegłych	-	-	23 515	-	(23 515)	-
Emisja akcji	30 664	58 562	-	-	-	89 226
Na 30 września 2015 roku (niebadane)	169 864	95 340	104 716	(49)	22 329	392 200

Racibórz, dnia 14 listopada 2016 roku

Agnieszka
Wasilewska-Semail

Krzysztof Burek

Jarosław Dusiło

Edward Kasprzak

Tomasz Tomczak

Jolanta Markowicz

Prezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Główny Księgowy

DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

RAFAKO S.A. ("Spółka") jest spółką akcyjną z siedzibą w Raciborzu, ul. Łąkowa 33, której akcje znajdują się w publicznym obrocie. Spółka została utworzona aktem notarialnym dnia 12 stycznia 1993 roku. W dniu 24 sierpnia 2001 roku została wpisana do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS 34143 prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 270217865.

Czas trwania działalności Spółki jest nieoznaczony.

Śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe Spółki obejmuje okres 9 miesięcy zakończony dnia 30 września 2016 roku oraz zawiera dane porównawcze za okres 9 miesięcy zakończony dnia 30 września 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku. Sprawozdanie z całkowitych dochodów oraz noty do sprawozdania z całkowitych dochodów obejmują dane za okres 9 miesięcy zakończony dnia 30 września 2016 roku oraz dane porównawcze za okres 9 miesięcy zakończony dnia 30 września 2015 roku – nie były przedmiotem przeglądu lub badania przez biegłego rewidenta.

Głównym przedmiotem działalności Spółki jest:

- Produkcja wytwornic pary, z wyłączeniem kotłów do centralnego ogrzewania gorącą wodą,
- Obróbka metali i nakładanie powłok na metale,
- Produkcja przemysłowych urządzeń chłodniczych i wentylacyjnych,
- Naprawa i konserwacja metalowych wyrobów gotowych,
- Instalowanie maszyn przemysłowych, sprzętu i wyposażenia,
- Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane,
- Sprzedaż hurtowa wyrobów metalowych oraz sprzętu i dodatkowego wyposażenia hydraulicznego i grzejnego,
- Sprzedaż hurtowa odpadów i złomu,
- Działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne,
- Pozostałe badania i analizy techniczne.

Spółka posiada Oddział w Turcji sporządzający samodzielne sprawozdanie finansowe, zgodne z prawem tureckim. Walutą funkcjonalną oddziału jest EUR.

Śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe Spółki zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, zmodyfikowaną dla instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej.

Śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych polskich („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych.

Niniejsze śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe Spółki za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 roku zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Spółki w dniu 14 listopada 2016 roku.

Spółka sporządziła również śródroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 roku zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Spółki w dniu 14 listopada 2016 roku.

2. Podstawa sporządzenia śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego

Niniejsze śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez UE („MSSF”), w szczególności zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości nr 34.

Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe Spółki zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli 30 września 2016 roku.

Kluczową kwestią z perspektywy możliwości kontynuowania działalności Spółki jest płynność finansowa, tj. zapewnienie wystarczających źródeł finansowania realizowanych kontraktów. W związku z powyższym Zarząd Spółki przygotował prognozy finansowe obejmujące okres 12 miesięcy po dniu 30 września 2016 roku oraz lata kolejne, w oparciu o szereg założeń, spośród których najbardziej kluczowe odnoszą się do:

- terminowej realizacji kontraktów, które Spółka posiada w swoim portfelu, w szczególności terminowej realizacji przepływów finansowych związanych z realizacją tych kontraktów,
- realizacji kontraktów, które Spółka posiada w swoim portfelu na poziomie zakładanej obecnie marży, w szczególności brak pogłębiania się strat już rozpoznanych na niektórych kontraktach,
- kontynuację działań zmierzających do utrzymania oraz zwiększenia portfela zamówień,
- przedłużenia finansowania działalności Spółki w formie kredytu bankowego po dniu 30 czerwca 2017 roku oraz wypełnienia wszelkich zobowiązań wynikających z zawartej umowy (wraz z aneksami),
- uwolnienia zablokowanych środków finansowych w postaci kaucji gwarancyjnych w zamian za przedstawienie kontrahentom Spółki gwarancji bankowych. Na dzień przygotowania niniejszego sprawozdania finansowego Spółka posiada otwarte linie gwarancyjne w wysokości 223,2 mln złotych udzielone przez instytucje finansowe, z których ok. 60% jest obecnie wykorzystanych.

W okresie 9 miesięcy 2016 roku Spółka, zgodnie z założeniami, doprowadziła do podpisania w dniu 30 czerwca 2016 roku z PKO BP S.A. aneksu wydłużającego okres spłaty kredytu bankowego w kwocie 150 mln złotych do dnia 30 czerwca 2017 roku oraz podpisania umowy z mBank dotyczącej udzielenia przez ten bank gwarancji związanych z realizacją projektu Jaworzno, a także podpisała aneks z TAURON Wytwarzanie S.A. dotyczący przyspieszenia kamieni milowych na tym projekcie. Działania te zostały zrealizowane zgodnie z założeniami Zarządu i pozytywnie wpłynęły na sytuację płynnościową Spółki.

W dniu 29 września 2016 roku Spółka podpisała umowę warunkową z JSC "VILNIAUS KOGENERACINĖ JĖGAINĖ", której przedmiotem jest "Budowa bloku kogeneracyjnego opalanego biopaliwem, składającego się z kotłów ze złożem fluidalnym, instalacji składowania i podawania biopaliwa oraz systemu oczyszczania spalin". Inwestycja realizowana będzie w ramach budowy nowej elektrociepłowni w Wilnie (Litwa). Wartość netto Umowy wynosi 149.650.000 euro. Termin realizacji umowy to 28 miesięcy od dnia wydania Polecenia Rozpoczęcia ("NTP"), które nastąpi nie później niż 9 miesięcy od dnia podpisania Umowy. Jeżeli Zamawiający nie wyda NTP w przeciągu tych 9 miesięcy (warunek) umowa staje się nieważna.

W dniu 30 września 2016 roku Spółka podpisała z firmą ENEA Wytwarzanie Sp. z o.o. umowę, której przedmiotem jest „Dostawa i montaż instalacji katalitycznego odazotowania spalin dla kotłów AP – 1650 nr 9 i 10 wraz z modernizacją elektrofiltrów w ENEA Wytwarzanie Sp. z o.o., której wartość wynosi 289 182 112,00 złotych.

Zarząd Spółki kontynuuje działania zmierzające do zapewnienia nowych kontraktów i jest przekonany, że założenia opisane powyżej będą kluczowe z punktu widzenia przygotowanych prognoz finansowych zostaną zrealizowane, co w istotny sposób poprawi sytuację płynnościową Spółki w okresie co najmniej 12 kolejnych miesięcy po dniu bilansowym.

Biorąc pod uwagę opisaną powyżej sytuację Zarząd RAFAKO S.A. jest przekonany co do realizacji przygotowanych prognoz finansowych na kolejny rok i w związku z tym przygotował załączone śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe w oparciu o zasadę kontynuacji działalności.

Śródroczny wynik finansowy może nie odzwierciedlać w pełni możliwego do zrealizowania wyniku finansowego za rok obrotowy.

Spółka zastosowała MSSF według stanu obowiązującego dla sprawozdań finansowych za rok rozpoczynający się 1 stycznia 2016 roku.

3. Istotne zasady (polityka) rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu rocznego sprawozdania finansowego Spółki za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku, z wyjątkiem zastosowania następujących nowych lub zmienionych standardów oraz interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu lub po 1 stycznia 2016 roku.

- *Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2010-2012* obejmujące:

- *Zmiany do MSSF 2 Płatności w formie akcji*

Zmiany te mają zastosowanie prospektywne i doprecyzowują definicję warunku rynkowego oraz warunku dotyczącego nabywania uprawnień, a także wprowadzają definicję warunku świadczenia usług i warunku związanego z dokonaniem (wynikami), które są warunkami nabycia uprawnień.

Spółka nie prowadzi programów płatności w oparciu o akcje i w konsekwencji zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Spółki.

- *Zmiany do MSSF 3 Połączenie przedsięwzięć*

Zmiany mają zastosowanie prospektywne i wyjaśniają, że zapłata warunkowa, która nie jest klasyfikowana jako element kapitałów jest wyceniana w wartości godziwej przez zysk lub stratę bez względu na to czy jest objęta zakresem MSR 39.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Spółki.

- *Zmiany do MSSF 8 Segmenty operacyjne*

Zmiany stosowane są retrospektywnie i wyjaśniają, że:

- Jednostka powinna ujawnić osąd Zarządu w procesie stosowania kryteriów łączenia segmentów operacyjnych opisanych w paragrafie 12 MSSF 8, włączając krótki opis segmentów, które zostały połączone oraz opis cech ekonomicznych segmentów wykorzystanych podczas analizy podobieństwa segmentów
- Uzgodnienie aktywów segmentu z całkowitymi aktywami jednostki wymagane tylko wtedy, gdy dane te są przedstawiane głównemu organowi odpowiedzialnemu za podejmowanie decyzji operacyjnych.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Spółki.

- *Zmiany do MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe oraz MSR 38 Aktywa niematerialne*

Zmiany mają zastosowanie retrospektywne i wyjaśniają, że składnik aktywów może zostać przeszacowany na podstawie pozyskanych danych obserwowalnych poprzez skorygowanie wartości bilansowej brutto składnika aktywów do wartości rynkowej lub przez określenie wartości bilansowej brutto proporcjonalnie tak, że uzyskana wartość bilansowa odpowiada wartości rynkowej. Dodatkowo, umorzenie stanowi różnicę między wartością brutto a wartością bilansową aktywa.

Zmiana dotyczy wyceny rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych zgodnie z modelem wartości przeszacowanej. Spółka nie stosuje tego modelu i w związku z tym zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Spółki.

- *Zmiany do MSSF 13 Wycena do wartości godziwej*

Zmiany doprecyzowują, że usunięcie paragrafu B5.4.12 z MSSF 9 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena nie miało na celu zmiany wymagań dotyczących wyceny krótkoterminowych należności i zobowiązań. W związku z powyższym, jednostki w dalszym ciągu posiadają możliwość wyceny krótkoterminowych nieoprocentowanych zobowiązań i należności w wartości nominalnej, jeżeli efekt dyskonta nie miałby istotnego wpływu na prezentowane dane finansowe.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Spółki.

- Zmiany do MSR 24 *Ujawnienie informacji o podmiotach powiązanych*

Zmiany mają zastosowanie retrospektywne i wyjaśniają, że jednostka zarządzająca (świadcząca usługi kluczowego personelu kierowniczego) jest traktowana jako jednostka powiązana na potrzeb ujawnień dotyczących jednostek powiązanych. Dodatkowo jednostka, która korzysta z usług świadczonych przez jednostkę zarządzającą jest zobowiązana do ujawnienia kosztów poniesionych z tego tytułu.

Spółka nie korzysta z usług świadczonych przez jednostkę zarządzającą.

- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2012-2014 obejmujące:

- Zmiany do MSSF 5 *Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana*

Aktywa (lub grupy do zbycia) są zazwyczaj zbyte przez sprzedaż lub wydanie właścicielom. Zmiany precyzują, że zmiana jednej z metod na inną nie będzie traktowana jako nowy plan zbycia, a będzie kontynuacją pierwotnego planu.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Spółki.

- Zmiany do MSR 34 *Śródroczna sprawozdawczość finansowa*

Zmiany wyjaśniają, że wymogi dotyczące ujawnień śródrocznych mogą zostać spełnione zarówno poprzez zamieszczenie odpowiednich ujawnień w śródrocznym sprawozdaniu finansowym bądź dodanie referencji pomiędzy śródrocznym sprawozdaniem finansowym a innym raportem (np. sprawozdaniem z działalności Zarządu). Pozostałe informacje w ramach śródrocznego sprawozdania finansowego muszą być dostępne dla użytkowników na tych samych zasadach oraz w tym samym czasie, w jakim dostępne jest śródroczne sprawozdanie finansowe.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Spółki.

- Zmiany do MSR 16 oraz MSR 38 *Wyjaśnienie dopuszczalnych metod amortyzacji*

Zmiany wyjaśniają zasady zawarte w MSR 16 i MSR 38 mówiące o tym, że metoda amortyzacji oparta na przychodach odzwierciedla sposób, w jaki jednostka osiąga korzyści ekonomiczne generowane przez składnik aktywów, a nie oczekiwany sposób wykorzystywania przyszłych korzyści ekonomicznych wynikających ze składnika aktywów. W rezultacie, metoda oparta na przychodach nie może być stosowana do amortyzacji środków trwałych i tylko w pewnych okolicznościach jej zastosowanie może być poprawne w odniesieniu do amortyzacji aktywów niematerialnych. Zmiany mają zastosowanie prospektywne.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Spółki.

- Zmiany do MSR 27 *Metoda praw własności w jednostkowym sprawozdaniu finansowym*

Zmiany umożliwiają jednostkom na ujmowanie w jednostkowych sprawozdaniach finansowych inwestycji w podmiotach zależnych, stowarzyszonych oraz we wspólnych przedsięwzięciach przy zastosowaniu metody praw własności. Podmioty, które stosują MSSF i zdecydują się na wprowadzenie zmiany sposobu ujmowania inwestycji na metodę praw własności zastosują tę zmianę retrospektywnie.

Jednostka nie zastosowała w sprawozdaniu jednostkowym opcji wprowadzonej przez zmianę.

- Zmiany do MSR 1 *Ujawnienia*

Zmiany doprecyzowują istniejące wymogi MSR 1 dotyczące:

- istotności,
- agregacji i sum częściowych,
- kolejności not,
- agregacji informacji o udziale w pozostałych całkowitych dochodach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych według metody praw własności – ujawnienie w jednej linii.

Ponadto, zmiany wyjaśniają wymogi, które mają zastosowanie, gdy dodatkowe sumy częściowe są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej i rachunku zysków i strat oraz sprawozdaniu z innych całkowitych dochodów. Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową ani wyniki działalności Spółki.

Ponadto następujące nowe lub zmienione standardy oraz interpretacje obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 stycznia 2015 roku, jednak nie dotyczą informacji prezentowanych i ujawnianych w sprawozdaniu finansowym Spółki:

- Zmiany do MSR 16 i MSR 41 *Rolnictwo: rośliny produkcyjne*
Zmiana dotyczy ujęcia roślin produkcyjnych.
- Zmiany do MSSF 11 *Rozliczenie nabycia udziału we wspólnej działalności*
Zmiana dotyczy ujęcia przez wspólnika wspólnego działania nabytych udziałów we wspólnym działaniu.
- Zmiany do MSR 19 *Programy określonych świadczeń: składki pracownicze*
Zmiana dotyczy ujęcia świadczeń wnoszonych przez pracowników lub osoby trzecie przy ujmowaniu programów określonych świadczeń.
- oraz w *Zmianach wynikające z przeglądu MSSF 2012-2014* obejmujące:
  - Zmiany do MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji*
    - I. Kontrakty usługowe - zmiana wyjaśnia, że umowa o świadczenie usług, która obejmuje opłatę może stanowić kontynuację zaangażowania w aktywo finansowe.
    - II. Zastosowanie zmian do MSSF 7 (wydanych w grudniu 2011 roku) do skróconego śródrocznego sprawozdania finansowego.
  - Zmiany do MSR 19 *Świadczenia pracownicze*
Zmiana dotyczy szacowania stopy dyskonta.

Zastosowanie tych zmian nie miało wpływu na sytuację finansową, wyniki działalności Spółki, ani też na zakres informacji prezentowanych w śródrocznym skróconym sprawozdaniu finansowym Spółki.

Spółka nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

4. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 9 *Instrumenty Finansowe* (opublikowano dnia 24 lipca 2014 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- MSSF 14 *Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe* (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzenia standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- MSSF 15 *Przychody z tytułu umów z klientami* (opublikowano dnia 28 maja 2014 roku), obejmujący zmiany do MSSF 15 *Data wejścia w życie MSSF 15* (opublikowano dnia 11 września 2015 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 *Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem* (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo – termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony,
- MSSF 16 *Leasing* (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,

- Zmiany do MSSF 4 *Stosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe łącznie z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe* (opublikowano 12 września 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 12 *Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikających z nierozliczonych strat podatkowych* (opublikowano dnia 19 stycznia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później,
- Zmiany do MSR 7 *Inicjatywa w zakresie ujawniania informacji* (opublikowano dnia 29 stycznia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później,
- Wyjaśnienia do MSSF 15 *Przychody z tytułu umów z klientami* (opublikowano dnia 12 kwietnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 2 *Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji* (opublikowano dnia 20 czerwca 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później.

Spółka nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

Na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego wejście w życie powyższych standardów, zmian oraz interpretacji jak również ich wpływ na informacje finansowe będące skutkiem zastosowania powyższych standardów, zmian bądź interpretacji po raz pierwszy jest w trakcie analizy przez Zarząd Spółki.

5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

5.1 Profesjonalny osąd

Sporządzenie skróconego śródrocznego sprawozdania finansowego Spółki wymaga od Zarządu osądów, szacunków oraz założeń, które mają wpływ na prezentowane przychody, koszty, aktywa i zobowiązania i powiązane z nimi noty oraz ujawnienia dotyczące zobowiązań warunkowych. Niepewność co do tych założeń i szacunków może spowodować istotne korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w przyszłości.

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa, który wpływa na wielkości wykazywane w sprawozdaniu finansowym. Założenia tych szacunków opierają się na najlepszej wiedzy Zarządu odnośnie bieżących i przyszłych działań oraz zdarzeń w poszczególnych obszarach.

Klasyfikacja umów leasingu, w których Spółka występuje jako leasingobiorca

Spółka występuje jako strona umów leasingu. Spółka dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

Identyfikacja wbudowanych instrumentów pochodnych

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego kierownictwo Spółki dokonuje oceny, czy w ramach podpisanych umów występują cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej, które byłyby ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu).

Umowy konsorcjalne

Każdorazowo, po podpisaniu umowy o usługę budowlaną realizowanej w ramach konsorcjum, Zarząd dokonuje oceny charakteru umowy w celu określenia sposobu ujmowania przychodów i kosztów kontraktowych.

5.2 Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym. Spółka przyjęła założenia i szacunki na temat przyszłości na podstawie wiedzy posiadanej podczas sporządzania sprawozdania finansowego. Występujące założenia i szacunki mogą ulec zmianie na skutek wydarzeń w przyszłości wynikających ze zmian rynkowych lub zmian niebędących pod kontrolą Spółki. Takie zmiany są odzwierciedlane w szacunkach lub założeniach w chwili wystąpienia.

Decydujący wpływ na poziom prezentowanego wyniku netto za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 roku oraz wartości aktywów i zobowiązań na dzień 30 września 2016 roku miały szacunki dotyczące:

- poziomu budżetowanych przychodów i kosztów z tytułu realizacji umów o usługę budowlaną, stanowiący podstawę wyceny realizowanych kontraktów zgodnie z MSR 11,
- wysokości kar umownych z tytułu nieterminowej realizacji umów,
- poziomu rezerw na świadczenia pracownicze (Spółka ponosi koszty świadczeń z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia),
- utraty wartości aktywów, w tym aktywów finansowych (m.in. należności znajdujących się w postępowaniach arbitrażowych i układowych),
- zastosowanych stawek amortyzacyjnych,
- realizacji aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (w tym aktywa z tytułu straty podatkowej).

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na koniec okresu sprawozdawczego, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym okresie sprawozdawczym.

Utrata wartości aktywów

Na koniec okresu sprawozdawczego Spółka przeprowadza test na utratę wartości firmy oraz analizę utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania, w przypadku których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości. Wymaga to oszacowania wartości użytkowej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należą te aktywa. Oszacowanie wartości użytkowej polega na ustaleniu przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez ośrodek wypracowujący środki pieniężne i ustalenia stopy dyskontowej do zastosowania w celu obliczenia bieżącej wartości tych przepływów. Spółka dokonała oceny, czy występują przesłanki mogące wskazywać na utratę wartości aktywów. Przeprowadzona analiza wykazała, że w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2016 roku przesłanki takie nie wystąpiły.

Wartości odpisów aktualizujących wartość aktywów na koniec okresu sprawozdawczego zostały przedstawione w nocie 11.13 niniejszego skróconego śródrocznego sprawozdania finansowego.

Ujmowanie przychodów

Spółka stosuje metodę procentowego zaawansowania prac przy rozliczaniu kontraktów długoterminowych. Stosowanie tej metody wymaga od Spółki szacowania proporcji dotychczas wykonanych prac do całości usług do wykonania. Gdyby szacunek łącznych kosztów realizacji kontraktów wzrósł o 10%, w stosunku do oszacowania Spółki, kwota przychodu została by zmniejszona o około 32,2 mln złotych. Ujęcie przychodów jest narażone na ryzyko szacunków, które zostało szerzej opisane w nocie 10.

Wycena rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych.

Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 11.23. Przyjęte na koniec roku 2015 założenia aktuarialne nie uległy zmianie. Zmiana rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych w okresie związana jest z ujęciem kosztów bieżącego zatrudnienia, kosztów odsetek oraz wypłaconych świadczeń.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek ustala się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Spółka kieruje się profesjonalnym osądem. Sposób ustalenia wartości godziwej poszczególnych instrumentów finansowych został przedstawiony w nocie 13.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek oraz odpisów amortyzacyjnych jest ustalana na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznego użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałych oraz szacunków dotyczących wartości rezydualnej środków trwałych. Spółka corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Składnik aktywów z tytułu podatku dochodowego

Spółka rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie stałoby się nieuzasadnione. Aktywa z tytułu podatku odroczonego są wyceniane przy zastosowaniu stawek podatkowych, które będą stosowane na moment przewidywanego zrealizowania składnika aktywów, przyjmując za podstawę przepisy podatkowe, które obowiązywały na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego.

Rezerwa na przewidywane straty na kontrakcie

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Spółka dokonuje aktualizacji szacunków całkowitych przychodów oraz kosztów z tytułu umów o usługę budowlaną rozliczanych metodą stopnia zaawansowania kontraktu. Przewidywaną stratę na kontrakcie Spółka ujmuje jako koszt zgodnie z MSSF. Szczegóły dotyczące rozliczenia przychodów i kosztów z umów o usługę budowlaną za okres sprawozdawczy zostały przedstawione w nocie 10 niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego.

Rezerwa na koszty z tytułu nieterminowej realizacji umów

Spółka tworzy rezerwę na karę umowną z tytułu nieterminowej realizacji umowy, jeżeli występuje istotne prawdopodobieństwo naliczenia kary za opóźnienie w realizacji przedmiotu umowy i opóźnienie to powstało z winy Spółki, jako wykonawcy umowy. Wysokość rezerwy wynika z zapisanej w danej umowie wartości kary za dany okres opóźnienia. Szczegóły dotyczące wartości oszacowanych w ten sposób rezerw zostały zaprezentowane w nocie 10 niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego.

Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych

Na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego Spółka ocenia czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności lub grupy aktywów finansowych. Jeżeli wartość możliwa do odzyskania składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej jednostka dokonuje odpisu aktualizującego do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych. W szczególności kwestia wartości godziwej/odzyskiwalnej należności od podmiotów powiązanych znajdujących się w procesie upadłości została szeroko opisana w nocie 23.

Rozpoznanie aktywa finansowego (należności) w wyniku utraty kontroli nad jednostką zależną

W wyniku utraty kontroli nad jednostką zależną, o której szerzej mowa w nocie 23, Spółka rozpoznała w sprawozdaniu z sytuacji finansowej za 2012 rok należność, która na moment początkowego ujęcia została wyceniona do wartości godziwej tj. w wartości bieżącej spodziewanych wpływów. Wycena ta została przeprowadzona przy zastosowaniu określonych założeń, takich jak szacowany okres dyskontowania, szacowana kwota wpływu, szacowana stopa dyskontowa. Biorąc pod uwagę niepewność w zakresie dochodzenia przez Spółkę wierzytelności z tytułu zwrotu ceny zapłaconej za akcje ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A., oszacowanie poziomu parametrów do wyceny analizowanej należności, w szczególności na potrzeby początkowej jej wyceny było utrudnione i obciążone niepewnością co do realizacji przyjętych szacunków.

Wycena należności od jednostek powiązanych w postępowaniu układowym

Jak szerzej opisano w nocie 23, na dzień publikacji niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego Sędzia Komisarz stwierdził zawarcie układu PBG z wierzycielami o treści zgodnej z propozycjami układowymi. Zarząd Spółki dokonał aktualizacji wyceny należności, opisanej w podpunkcie „Rozpoznanie aktywa finansowego (należności) w wyniku utraty kontroli nad jednostką zależną” w oparciu o nowe założenia, tj. wartość godziwa rozpoznanej należności została oszacowana przy uwzględnieniu spodziewanych wpływów środków pieniężnych do RAFAKO S.A. biorąc pod uwagę zatwierdzone propozycje układowe PBG S.A. zakładające spłatę w wysokości 500 tysięcy złotych oraz 80 procentową redukcję wierzytelności powyżej 500 tysięcy złotych (dla której nie rozpoznano aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego) oraz harmonogram spłat środków pieniężnych wynikający z postanowień układu z wierzycielami.

Waluta pomiaru i waluta sprawozdań finansowych

Walutą pomiaru i walutą sprawozdawczą niniejszego sprawozdania finansowego jest złoty polski.

Kursy walutowe przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	30 września 2016	31 grudnia 2015	30 września 2015
USD	3,8558	3,9011	3,7754
EUR	4,3120	4,2615	4,2386
GBP	4,9962	5,7862	5,7305
CHF	3,9802	3,9394	3,8785
SEK	0,4487	0,4646	0,4515
TRY	1,2822	1,3330	1,2477

6. Zmiana szacunków

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2016 roku oraz na dzień 30 września 2016 roku nie miały miejsca żadne zmiany szacunków w istotnych obszarach działalności spółki.

7. Zmiany w strukturze Spółki oraz Grupy Kapitałowej

W okresie sprawozdawczym miały miejsca zmiany w strukturze Grupy Kapitałowej.

W dniu 29 kwietnia 2016 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie wspólników spółki RAFAKO Engineering Sp. z o.o. podjęto uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego z kwoty 1 959 000,00 złotych do kwoty 3 555 500 złotych, tj. o kwotę 1 596 500,00 złotych, poprzez utworzenie 3 193 nowych udziałów, o wartości nominalnej 500,00 złotych każdy udział. Nowoutworzone udziały zostały objęte przez dotychczasowych wspólników spółki w ilości proporcjonalnej do posiadanych przez nich udziałów, tj.

- RAFAKO S.A. objęło 1 630 udziałów o wartości nominalnej 500 złotych o łącznej wartości 815 000 złotych, które zostały pokryte wkładem pieniężnym w wysokości 4 317 tysięcy złotych;
- PBG Oil & Gas Sp. z o.o. objęła 1 563 udziały o wartości nominalnej 500 złotych o łącznej wartości 781 500 złotych, które zostały pokryte wkładem niepieniężnym o łącznej wartości 4 140 tysięcy złotych w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa.

Po zarejestrowaniu podwyższenia kapitału RAFAKO Engineering Sp. z o. o. udział RAFAKO S.A. w kapitale zakładowym nie ulegnie zmianie i wyniesie 51,05%, a udział PBG oil and gas Sp. z o.o. 48,95%. Na dzień publikacji niniejszego sprawozdania finansowego podwyższenie kapitału w spółce zależnej nie zostało jeszcze zarejestrowane.

W dniu 30 czerwca 2016 roku spółka zależna PGL DOM Sp. z o.o. nabyła od udziałowca mniejszościowego 100 udziałów w spółce zależnej ENERGOTECHNIKA ENGINEERING Sp. z o.o. za kwotę 137 tysięcy złotych, zwiększając tym samym udział procentowy w kapitale spółki do 34,16%.

W dniu 13 września 2016 roku na mocy podpisanego aktu notarialnego została utworzona nowa spółka RENG-NANO Sp. z o.o. Wartość kapitału podstawowego spółki wynosi 1 000 000 złotych i dzieli się na 10 000 udziałów o wartości nominalnej po 100 złotych każdy. Udziały w kapitale zakładowych objęte zostały za wkłady pieniężne przez następujących wspólników :

- RAFAKO ENGINEERING Sp. z o.o., które objęło 6 000 udziałów, o łącznej wartości nominalnej 600 000 złotych, co stanowi 60% udziałów w kapitale zakładowym spółki;
- NANO Corp Ltd. z siedzibą w Seulu, które objęło 3 500 udziałów, o łącznej wartości nominalnej 350 000 złotych, co stanowi 35% udziałów w kapitale zakładowym spółki;
- Marka Buzanowskiego – Konakry, który objął 500 udziałów, o łącznej wartości nominalnej 50 000 złotych, co stanowi 5% udziałów w kapitale zakładowym spółki.

8. Sezonowość lub cykliczność działalności Spółki

Działalność Spółki nie cechuje się sezonowością ani cyklicznością istotnie wpływającą na wynik finansowy.

9. Informacje dotyczące segmentów

Spółka działa w jednym segmencie rynku, tj. segmencie „Obiekty energetyczne i ochrony środowiska”.

10. Informacje dotyczące umów o usługę budowlaną

Spółka stosuje metodę procentowego zaawansowania prac przy rozliczaniu kontraktów długoterminowych. Stosowanie tej metody wymaga od Spółki szacowania proporcji dotychczas wykonanych prac do całości usług do wykonania. Gdyby szacunek łącznych kosztów realizacji kontraktów wzrósł o 10%, w stosunku do oszacowania Spółki, kwota przychodu zostałaby zmniejszona o około 40,6 mln złotych. Poniższa tabela przedstawia skutki wyceny umów o usługę budowlaną, w tym przychody oraz koszty realizowanych umów na dzień 30 września 2016 roku, 31 grudnia 2015 roku oraz 30 września 2015 roku, jak również kwoty należne zamawiającym oraz kwoty należne od zamawiających z tytułu prac wynikających z realizowanych umów na podane powyżej daty.

	<i>30 września 2016 (niebadane)</i>	<i>31 grudnia 2015</i>	<i>30 września 2015 (niebadane)</i>
Poniesione koszty umów (narastająco)	2 836 431	2 678 101	2 429 834
Ujęte zyski pomniejszone o ujęte straty (narastająco)	189 523	188 963	156 762
Przychody z umowy obliczone wg stopnia zaawansowania wykonania umowy (narastająco)	3 025 954	2 867 064	2 586 596
Należności uwarunkowane wykonaniem umowy (faktury częściowe narastająco)	<u>2 825 346</u>	<u>2 676 106</u>	<u>2 469 450</u>
Kwota brutto należna Zamawiającym z tytułu prac wynikających z umowy (pasywa), w tym:	(78 182)	(90 378)	(102 257)
- zaliczki otrzymane (zobowiązania z tytułu zaliczek)	(42 897)	(56 955)	(51 174)
- korekta wartości zaliczek z tytułu kwot należnych od Zamawiających	35 048	56 861	49 248
- kwota brutto należna zamawiającym z tytułu wyceny kontraktów	(70 333)	(90 284)	(100 331)
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną, w tym:	271 420	276 703	220 592
- kwota brutto należna od Zamawiających z tytułu prac wynikających z umowy (aktywo)	253 281	254 188	196 068
- koszty pozyskania kontraktów i pozostałe koszty kontraktów rozliczane w czasie	18 139	22 515	24 524
Rezerwa na kary z tytułu nieterminowej realizacji umów lub niedotrzymania gwarantowanych parametrów technicznych	(3 762)	-	-
Rezerwa na straty wynikające z umów	<u>(13 626)</u>	<u>(29 807)</u>	<u>(27 839)</u>

Spółka każdorazowo analizuje umowy pod kątem potencjalnych strat, które ujmowane są bezzwłocznie jako koszt zgodnie z MSR 11.36. W ramach wyceny umów o usługę budowlaną, zgodnie z MSR 11.11-15 Spółka uwzględnia odpowiednio szacunki kar z tytułu opóźnień w realizacji umów lub niedotrzymania gwarantowanych parametrów technicznych. Szacunki wielkości kar prowadzone są w oparciu o dokumentację źródłową dotyczącą stwierdzonych opóźnień w realizacji prac lub problemów dotyczących gwarantowanych parametrów technicznych, w oparciu o założenia umowne oraz szacunek kierownictwa dotyczący ryzyka ich wystąpienia. Poziom szacowanego ryzyka uzależniony jest w znacznej części od czynników zewnętrznych będących częściowo poza kontrolą i może ulec zmianie w kolejnych okresach.

W pozycji „Koszty pozyskania kontraktów i pozostałe koszty kontraktów rozliczane w czasie” Spółka ujmuje rozliczenia międzyokresowe kosztów pozyskania kontraktów oraz kosztów gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych związanych z realizacją kontraktów.

Informacje dotyczące kluczowych kontraktów realizowanych przez Spółkę**10.1. Projekt Opole**

W lutym 2012 roku Spółka jako lider Konsorcjum (RAFAKO S.A., Polimex-Mostostal S.A., Mostostal Warszawa S.A.) podpisała umowę z firmą PGE Elektrownia Opole S.A. (obecnie PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. – „Zamawiający”), o wartości 9,4 mld złotych, której przedmiotem jest zaprojektowanie, dostawa, wykonanie prac budowlanych, montaż, uruchomienie i wszystkie związane z tym procesem usługi, wykonane na zasadzie „pod klucz”, obiektu składającego się z bloku energetycznego nr 5 oraz nr 6 w Elektrowni Opole wraz z urządzeniami i wyposażeniem, jak również związanymi z nimi budynkami oraz budowlami.

RAFAKO S.A. zleciło swojej spółce zależnej tj. E001RK Sp. z o.o. („SPV-Rafako”) jako podwykonawcy realizację 100% zakresu prac i usług związanych z budową bloków w Elektrowni Opole. Wynagrodzenie SPV-Rafako za realizację prac i usług zostało określone na poziomie 3,96 miliarda złotych.

SPV-Rafako zawarła z Alstom Power Sp. z o.o. umowę podwykonawczą, na mocy której SPV-Rafako powierzyła Alstom 100% zakresu prac i usług wchodzących w zakres prac Spółki w ramach Projektu Opole. Alstom przejął wszelką odpowiedzialność za realizację kontraktu wobec Zamawiającego.

Zasady rozliczania kontraktu Opole:

Prezentacja przychodów i kosztów wynikających z tego kontraktu nie ma wpływu na wartości wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów Spółki.

Wartość rozrachunków wynikających z tego kontraktu nie ma wpływu na wartości zaprezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Spółki.

Płatności wynikające z kontraktu, po spełnieniu warunków płatności są dokonywane przez Klienta bezpośrednio na rzecz Alstom.

10.2. Projekt Jaworzno

Spółka RAFAKO S.A. w Konsorcjum firm: RAFAKO S.A. (Lider Konsorcjum) i MOSTOSTAL WARSZAWA S.A. realizuje kontrakt na „Budowę nowych mocy w technologiach węglowych w TAURON Wytwarzanie S.A. – Budowę bloku energetycznego o mocy 800 – 910 MW na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno III – Elektrownia II – w zakresie: kocioł parowy, turbosespół, budynek główny, część elektryczna i AKPiA bloku”. Wartość kontraktu wynosi około 5,4 miliarda złotych brutto. W dniu 4 sierpnia 2013 roku dokonano zmiany umowy konsorcjum realizującego Projekt Jaworzno – główna zmiana dotyczyła przejęcia przez RAFAKO S.A. 99,99% prac w ramach Projektu (Mostostal Warszawa 0,01%) i tym samym zmiany podziału wynagrodzenia należnego każdemu z partnerów konsorcjum odpowiednio do udziału w realizowanych pracach.

Zasady rozliczania Projektu Jaworzno:

Na potrzeby realizacji Projektu została utworzona spółka celowa (E003B7 Sp. z o.o.), której RAFAKO S.A. podzleciła około 88,5% zakresu prac Projektu; pozostałe 11,5% pozostaje w bezpośredniej realizacji RAFAKO S.A. (o wartości około 506 milionów złotych; w tym zaprojektowanie tzw. wyspy kotłowej oraz dostawa części ciśnieniowych kotła i instalacji odpylania).

RAFAKO S.A. oraz E003B7 Sp. z o.o. na potrzeby realizacji Projektu zawarły umowy z podmiotami finansowymi, na mocy których otrzymały gwarancje bankowe/ubezpieczeniowe o łącznej wartości 689 milionów złotych niezbędne do realizacji tego projektu, jednocześnie ustanowione zostały zabezpieczenia na majątku obu podmiotów jako zabezpieczenie dla tych instrumentów.

W wyniku uzgodnień z instytucjami finansowymi, które udzieliły gwarancji związanych z kontraktem Jaworzno, RAFAKO S.A. nie przewiduje wypłaty dywidendy ze spółki E003B7 sp. z o. o. do czasu trwania umów gwarancyjnych, tj. do kwietnia 2020 roku, ponieważ mogłoby to skutkować negatywnymi konsekwencjami ze strony instytucji gwarantujących.

RAFAKO S.A. w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym kompensuje przychody i koszty oraz rozrachunki dotyczące realizacji Projektu powstałe pomiędzy RAFAKO S.A. a spółką celową. RAFAKO S.A. ujmuje w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jedynie przychody i koszty dotyczące jej zakresu prac, czyli 11,5% zakresu prac na Projekcie Jaworzno. W sprawozdaniu jednostkowym nie są ujmovane przychody i koszty dotyczące części realizowanej przez spółkę celową E003B7 sp. z o.o. – ta część jest prezentowana w jednostkowym sprawozdaniu E003B7 Sp. z o.o. oraz w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej RAFAKO.

RAFAKO S.A. jako lider Konsorcjum wystawia faktury na pełny zakres prac na rzecz Zamawiającego; płatności z tytułu realizacji kontraktu są przekazywane bezpośrednio na rzecz Spółki celowej oraz kluczowych podwykonawców i poddostawców. Zapłata za zakres prac zrealizowany przez RAFAKO S.A. jest dokonywana przez spółkę celową.

11. Rodzaj i kwoty pozycji w znaczący sposób wpływających na aktywa, zobowiązania, kapitał, wynik finansowy oraz przepływy środków pieniężnych

11.1 Przychody ze sprzedaży, koszty sprzedaży, przychody i koszty operacyjne oraz finansowe

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2016 roku Spółka uzyskała 607 742 tysiące złotych przychodów ze sprzedaży, tj. o 95 313 tysięcy złotych mniej niż w analogicznym okresie 2015 roku, głównie w następstwie spadku wartości portfela zamówień RAFAKO S.A. Spadek przychodów nastąpił na rynku krajowym, przy wzroście sprzedaży na rynku zagranicznym.

Koszt własny sprzedaży produktów i materiałów za okres 9 miesięcy 2016 roku wyniósł 571 393 tysiące złotych, co przyniosło Spółce zysk brutto ze sprzedaży w wysokości 36 349 tysięcy złotych. Zmiana wyniku, w porównaniu do okresu 9 miesięcy 2015 roku, jest głównie następstwem niższej wartości przychodów ze sprzedaży, przy wzroście rezerw na koszty kar kontraktowych oraz wzroście rezerw dotyczących zobowiązań gwarancyjnych z tytułu zrealizowanych umów sprzedaży.

Istotny wpływ na spadek poziomu sprzedaży oraz wartości jednostkowego wyniku netto RAFAKO S.A. ma fakt, że RAFAKO S.A. samodzielnie realizuje i wykazuje w swoim jednostkowym sprawozdaniu jedynie ok. 11% wartości kontraktu na budowę bloku energetycznego o mocy 910 MW na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno III. Pozostałe ok. 89% wartości kontraktu realizuje spółka celowa – zależna w 100% od RAFAKO S.A., której utworzenie było warunkiem koniecznym pozyskania gwarancji niezbędnych do realizacji tego kontraktu.. Sumaryczna wartość przychodów i zysku z realizacji kontraktu Jaworzno jest wykazywana tylko na poziomie skonsolidowanym.

Koszty sprzedaży prezentowane przez Spółkę zawierają głównie koszty pozyskiwania nowych kontraktów oraz koszty promocji i reklamy. Ponadto, do kosztów sprzedaży Spółka zalicza odpisy aktualizujące wartość należności handlowych. Na koszty sprzedaży wykazane w całkowitych dochodach Spółki za okres 9 miesięcy 2016 roku w kwocie 22 621 tysięcy złotych największy wpływ miały koszty pozyskania nowych kontraktów w kwocie 19 446 tysięcy złotych oraz koszty promocji i reklamy w kwocie 3 216 tysięcy złotych.

Koszty ogólnego zarządu za okres 9 miesięcy 2016 roku wynosiły 30 362 tysiące złotych (wzrost o kwotę 3 648 tysięcy złotych w porównaniu z analogicznym okresem 2015 roku). Wyższe koszty, w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego, są wynikiem między innymi wzrostu kosztów usług prawnych oraz doradczych, w tym kosztów związanych z usługami wsparcia biznesowego oraz kosztami reorganizacji.

Na pozostałe przychody operacyjne największy wpływ miał przychód z tytułu udzielonego poręczenia jednostce zależnej w kwocie 3 679 tysięcy złotych, przychody z tytułu odzyskania materiałów ze sprzedaży środków trwałych w kwocie 430 tysięcy złotych oraz przychody z tytułu zbycia potencjału zysków w kwocie 355 tysięcy złotych.

Na pozostałe koszty operacyjne największy wpływ miało utworzenie rezerwy z tytułu nałożenia kary przez Komisję Nadzoru Finansowego w kwocie 700 tysięcy złotych, koszty złomowania materiałów w kwocie 499 tysięcy złotych, koszty organizacji Dnia Energetyka w kwocie 509 tysięcy złotych (30 września 2015 roku: 506 tysięcy złotych) oraz koszty z tytułu przekazanych darowizn o wartości 804 tysięcy złotych (30 września 2015 roku: 485 tysięcy złotych).

Przychody finansowe Spółki w okresie 9 miesięcy 2016 roku uzyskano w głównej mierze z tytułu odsetek od udzielonych kaucji w kwocie 677 tysięcy złotych (30 września 2015 roku: 1 882 tysięcy złotych) oraz z tytułu dyskonta rozrachunków długoterminowych w kwocie 263 tysiące złotych (30 września 2015 roku: 2 730 tysięcy złotych).

Na koszty finansowe okresu decydujący wpływ miały koszty z tytułu odsetek od instrumentów finansowych w kwocie 2 417 tysięcy złotych (30 września 2015 roku: 2 956 tysięcy złotych) oraz odsetki od zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych w kwocie 675 tysięcy złotych (30 września 2015 roku: 532 tysiące złotych), nadwyżka ujemnych różnic kursowych w kwocie 475 tysięcy złotych, a także prowizje bankowe od udzielonych kredytów i gwarancji finansowych oraz ubezpieczeń w kwocie 708 tysięcy złotych (30 września 2015: 611 tysięcy złotych).

11.2 Podatek dochodowy

Obciążenie podatkowe

Główne składniki obciążenia podatkowego w sprawozdaniu z całkowitych dochodów przedstawiają się następująco:

	<i>Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 (niebadane)</i>	<i>Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2015 (niebadane)</i>
<i>Bieżący podatek dochodowy</i>	–	(4 278)
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	–	(4 278)
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	–	–
<i>Odroczony podatek dochodowy</i>	2 848	(2 243)
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	2 848	(2 243)
Korekty dotyczące odroczonego podatku dochodowego z lat ubiegłych	–	–
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	2 848	(6 521)
 <i>Odroczony podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów</i>		
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	319	117
Obciążenie podatkowe wykazane innych całkowitych dochodach	319	117

Odroczonego podatku dochodowego wyliczony na dzień 30 września 2016 roku

Odroczonego podatku dochodowego wyliczony na dzień 30 września 2016 roku wynika z następujących pozycji:

	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres zakończony	
	30 września 2016 (niebadane)	31 grudnia 2015	30 września 2016 (niebadane)	30 września 2015 (niebadane)
- od ulg inwestycyjnych	(3)	(3)	-	1
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością środków trwałych oraz wartości niematerialnych	(15 658)	(15 214)	(444)	(603)
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	1 327	1 433	(106)	(328)
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością pożyczek i należności	1 003	604	399	312
- z tytułu odmiennego momentu podatkowego uznania przychodu ze sprzedaży produktów i usług	(41 768)	(42 673)	905	(7 157)
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością zapasów	1 986	1 967	19	378
- od rezerw bilansowych	14 597	16 511	(1 914)	(3 594)
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	37	21	16	(28)
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-	-	-	-
- od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością zobowiązań z tytułu gwarancji, factoringu i wyłączone z zakresu MSR 39	-	6	(6)	(7)
- z tytułu odmiennego momentu podatkowego uznania kosztu sprzedaży produktów i usług	57 509	60 609	(3 100)	6 294
- aktywo podatkowe dotyczące straty podatkowej	16 845	602	16 243	-
- korekta kosztów z tytułu niezapłaconych faktur	10 264	18 419	(8 155)	4 061
- pozostałe	(234)	456	(690)	(1 455)
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego			3 167	(2 126)
Aktywa/rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	45 905	42 738		
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	45 905	42 738		
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	-	-		

Na dzień 30 września 2016 roku Spółka rozpoznała aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego od wartości straty podatkowej wykazanej w kwocie 88 658 tysięcy złotych, która zostanie rozliczona w przyszłych okresach sprawozdawczych.

11.3 Istotne pozycje w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych

Zwiększenie stanu należności wykazane w rachunku przepływów pieniężnych za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 roku w kwocie 10 199 tysięcy złotych wynikało przede wszystkim z następujących pozycji:

- ze zwiększenia stanu należności handlowych w kwocie (62 823) tysiące złotych,
- ze zmniejszenia stanu należności budżetowych (w tym z tytułu podatku VAT) 9 554 tysiące złotych,
- ze zmniejszenia stanu udzielonych zaliczek w kwocie 10 531 tysięcy złotych,
- ze zmniejszenia stanu należności z tytułu kaucji w kwocie 46 966 tysięcy złotych,
- ze zwiększenia stanu należności spornych w kwocie (7 894) tysięcy złotych,
- ze zwiększenia stanu należności z tytułu poręczeń w kwocie (3 842) tysiące złotych,
- ze zwiększenia stanu należności z tytułu ZFŚS w kwocie (477) tysiące złotych,
- ze zwiększenia stanu pozostałych należności w kwocie (2 214) tysięcy złotych.

Dokładny opis zmian wartości kaucji i należności spornych w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2016 roku został zamieszczony w notcie 11.12.

Zmniejszenie stanu zobowiązań wykazane w rachunku przepływów pieniężnych w kwocie 73 031 tysięcy złotych wynikało przede wszystkim z następujących pozycji:

- zmniejszenia stanu zobowiązań handlowych w kwocie (93 097) tysięcy złotych,
- zwiększenia stanu rezerw na naprawy gwarancyjne w kwocie 6 450 tysięcy złotych,
- zmniejszenie stanu rezerw na premie w kwocie (1 270) tysięcy złotych,
- zwiększenia stanu rezerw na opóźniony spływ kosztów w kwocie 5 734 tysiące złotych,
- zwiększenia stanu zobowiązań z tytułu podatku VAT w kwocie 8 921 tysięcy złotych,
- zwiększenia stanu pozostałych zobowiązań w kwocie 231 tysięcy złotych.

Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych z tytułu umów budowlanych wykazana w rachunku przepływów pieniężnych w kwocie minus 19 332 tysiące złotych wynikała przede wszystkim z następujących pozycji:

- zmniejszenia stanu należności z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną i związanych z wyceną kontraktów rozliczeń międzyokresowych w kwocie 5 283 tysiące złotych,
- zmniejszenie stanu rezerw z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną w kwocie (12 419) tysięcy złotych,
- zmniejszenie stanu zobowiązań z tytułu wyceny umów o usługę budowlaną w kwocie (12 196) tysięcy złotych, w tym:
- zwiększenie stanu zaliczek w kwocie 7 755 tysięcy złotych.

Zmiana wartości zaliczek w 2016 roku w kwocie 7 755 tysięcy złotych wynikała przede wszystkim z rozpoznania części zaliczek w przychodach zgodnie z metodologią rozliczania umów o usługę budowlaną (MSR 11).

Wartość przepływów środków pieniężnych z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych wykazana w kwocie 4 449 tysięcy złotych wynikała z zakupu rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 3 422 tysiące złotych oraz wartości niematerialnych w kwocie 1 027 tysięcy złotych.

Główny wpływ na wartość przepływów środków pieniężnych z tytułu działalności finansowej miał wzrost zadłużenia z tytułu kredytu w rachunku bieżącym i kredytu obrotowego udzielonego przez PKO BP S.A. w kwocie 32 295 tysięcy złotych.

11.4 Rzeczowe aktywa trwałe

30 września 2016 roku <i>(niebadane)</i>	<i>Grunty</i>	<i>Budynki</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Środki transportu</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2016 roku	9 295	83 125	52 413	7 012	–	1 982	153 827
Nabycia	–	–	–	1 490	–	2 159	3 649
Likwidacja/sprzedaż	–	–	(157)	(59)	–	–	(216)
Transfery ze środków trwałych w budowie	–	371	2 158	219	–	(2 748)	–
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	(1)	–	–	–	(1)
Odpis amortyzacyjny za okres sprawozdawczy	–	(1 875)	(4 521)	(1 209)	–	–	(7 605)
Odpis aktualizujący za okres sprawozdawczy	–	–	–	–	–	–	–
Pozostałe, w tym reklasyfikacja środków trwałych na/z aktywa przeznaczone do sprzedaży	–	–	97	(33)	–	–	64
Wartość netto na dzień 30 września 2016 roku <i>(niebadane)</i>	9 295	81 621	49 989	7 420	–	1 393	149 718

*środki trwałe stanowiące zabezpieczenie zobowiązań Spółki na dzień bilansowy zostały zaprezentowane w notcie 11.14.1.

30 września 2015 roku <i>(niebadane)</i>	<i>Grunty</i>	<i>Budynki</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Środki transportu</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Ogółem</i>
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2015 roku	9 288	81 066	44 095	5 349	–	3 008	142 806
Nabycia	–	–	595	2 290	–	11 461	14 346
Likwidacja/sprzedaż	(16)	–	(13)	(392)	–	–	(421)
Transfery ze środków trwałych w budowie	–	975	3 586	–	–	(4 561)	–
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	–	–	(3)	–	–	–	(3)
Odpis amortyzacyjny za okres sprawozdawczy	–	(1 793)	(4 128)	(730)	–	–	(6 651)
Odpis aktualizujący za okres sprawozdawczy	–	–	–	–	–	–	–
Pozostałe, w tym reklasyfikacja środków trwałych na/z aktywa przeznaczone do sprzedaży	23	–	(456)	51	–	–	(382)
Wartość netto na dzień 30 września 2015 roku <i>(niebadane)</i>	9 295	80 248	43 676	6 568	–	9 908	149 695

11.5 Nabycie i sprzedaż składników rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

	<i>Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 (niebadane)</i>	<i>Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2015 (niebadane)</i>
Nabycie składników rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych*	3 185	15 052
Przychody ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	202	457

* wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych w okresie na zakup środków trwałych wynikająca z tabeli ruchu środków trwałych oraz wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych na zakup wartości niematerialnych

Przedmiotem nakładów inwestycyjnych Spółki na rzeczowy majątek trwały były przede wszystkim nakłady na infrastrukturę budowlaną, zakupy maszyn i urządzeń do produkcji oraz zakup sprzętu komputerowego. Powyższe inwestycje były finansowane ze środków własnych oraz w formie leasingu.

11.6 Akcje/udziały w jednostkach zależnych oraz pozostałych jednostkach

	<i>30 września 2016 (niebadane)</i>	<i>31 grudnia 2015</i>
Akcje/udziały w spółkach zależnych notowanych na giełdzie	–	–
Akcje/udziały w spółkach zależnych nienotowanych na giełdzie	29 349	25 032
Akcje/udziały w pozostałych spółkach notowanych na giełdzie	190	210
Akcje/udziały w pozostałych spółkach nienotowanych na giełdzie	19	19
	<u><u>29 558</u></u>	<u><u>25 261</u></u>

*akcje/udziały stanowiące zabezpieczenie zobowiązań Spółki na dzień bilansowy zostały zaprezentowane w nocie 11.14.3

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2016 roku Spółka w związku z podwyższeniem kapitału w jednostce zależnej zanotowała wzrost wartości udziałów w kwocie 4 317 tysięcy złotych. Szczegółowy opis transakcji został zaprezentowany w nocie 7 niniejszego skróconego śródrocznego sprawozdania finansowego.

11.7 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów – długoterminowe

	<i>30 września 2016 (niebadane)</i>	<i>31 grudnia 2015</i>
Należności z tytułu dostaw i usług, w tym:	1 737	5 660
Należności z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych	–	–
Należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych jednostek	1 737	5 660
Pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowych kosztów, w tym:	103	732
Należności z tytułu sprzedaży środków trwałych i wartości niematerialnych	–	494
Kaucje	103	238
Należności ogółem (netto)	<u><u>1 840</u></u>	<u><u>6 392</u></u>
Odpis aktualizujący należności	–	–
Należności brutto	<u><u>1 840</u></u>	<u><u>6 392</u></u>

11.8 Inne aktywa finansowe długoterminowe

	30 września 2016 <i>(niebadane)</i>	31 grudnia 2015
Pożyczki udzielone	–	–
Lokaty długoterminowe, w tym:	–	–
- stanowiące zabezpieczenie udzielonych gwarancji bankowych	–	–
Inne aktywa finansowe długoterminowe, w tym:	36 120	35 628
Należność od PBG S.A. z tytułu zwrotu akcji spółki ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A.	22 070	24 854
Należność od PBG S.A. z tytułu pożyczki udzielonej spółce HYDROBUDOWA S.A. w upadłości likwidacyjnej	4 480	5 046
Należności z tytułu udzielonych poręczeń wobec jednostek powiązanych	9 570	5 728
	36 120	35 628
	36 120	35 628

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2016 roku Spółka dokonała aktualizacji wyceny wartości należności od PBG S.A., co zostało szerzej opisane w nocie 23.

Zmiana wartości tych należności w porównaniu do kwoty wykazanej na dzień 31 grudnia 2015 roku wynika z wyceny należności zgodnie z koncepcją zamortyzowanego kosztu, przy uwzględnieniu założeń i szacunków, o których mowa w nocie 23 oraz przeniesienia należności z terminem wymagalności w dniu 30 czerwca 2017 roku do należności krótkoterminowych zaprezentowanych w nocie 11.10.

11.9 Zapasy

	30 września 2016 <i>(niebadane)</i>	31 grudnia 2015
Materiały (według wartości netto możliwej do uzyskania)		
Według ceny nabycia	20 741	29 157
Według wartości netto możliwej do uzyskania	10 287	18 804
Zapasy ogółem, według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia (kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania	10 287	18 804
	10 287	18 804

*zapasy stanowiące zabezpieczenie zobowiązań Spółki na dzień bilansowy zostały zaprezentowane w nocie 11.14.4.

Odpisy aktualizujące wartość zapasów

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 <i>(niebadane)</i>	Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2015
Stan na początek okresu	(10 353)	(7 792)
- utworzenie odpisu aktualizującego	(4 052)	(2 731)
- rozwiązanie/wykorzystanie odpisu aktualizującego	3 951	170
Stan na koniec okresu	(10 454)	(10 353)
	(10 454)	(10 353)

11.10 Inne aktywa finansowe krótkoterminowe

	30 września 2016 <i>(niebadane)</i>	31 grudnia 2015
Inne aktywa finansowe krótkoterminowe, w tym:		
Zaliczka na poczet nabycia prawa do pożyczki	10 500	10 500
Odpis aktualizujący wartość zaliczki na poczet nabycia prawa do pożyczki	(10 500)	(10 500)
Należność od PBG S.A. z tytułu zwrotu akcji spółki ENERGOMONTAŻ – POŁUDNIE S.A.	8 371	4 943
Należność od PBG S.A. z tytułu udzielonej pożyczki spółce HYDROBUDOWA S.A. w upadłości likwidacyjnej	1 699	1 003
	10 070	5 946
	10 070	5 946

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2016 roku, na bazie przyjętych założeń, Spółka rozpoznała w innych aktywach finansowych krótkoterminową część należności od PBG S.A., co zostało szerzej opisane w nocie 23.

Zmiana wartości należności od PBG S.A. w porównaniu do kwoty wykazanej na dzień 31 grudnia 2015 roku wynika z przeniesienia należności z terminem wymagalności w dniu 30 czerwca 2017 roku do należności krótkoterminowych.

W dniu 18 kwietnia 2012 roku Spółka zawarła z Olenia Ltd. umowę przedwstępną sprzedaży/zakupu 50% udziałów spółki Bioelektrownia Szarlej sp. z o.o. oraz przelewu praw do wierzytelności w postaci pożyczki udzielonej tej spółce. Łączna kwota zaliczki zapłaconej przez Spółkę w związku z zawartą umową wyniosła 16 176 tysięcy złotych (z czego 5 676 tysięcy złotych w odniesieniu do udziałów zaprezentowanych jako pozostałe aktywa niefinansowe, 10 500 tysięcy złotych w odniesieniu do pożyczki zaprezentowanych jako inne aktywa finansowe). Bioelektrownia Szarlej sp. z o.o. to spółka celowa utworzona w celu budowy elektrowni biogazowej finansowanej ze środków własnych, pozyskanych od inwestorów w formie pożyczki, oraz z przyznanej dotacji. W związku z faktem, że Bioelektrownia Szarlej sp. z o.o. wypowiedziała umowę z wykonawcą budowy, co spowodowało opóźnienie w realizacji prac oraz wypowiedzenie umowy o dofinansowanie projektu. Działania podjęte przez spółkę Bioelektrownia Szarlej sp. z o.o. zmierzające do wznowienia inwestycji, nie przyniosły efektów.

Ze względu na status tej inwestycji opisany powyżej, Zarząd Spółki ocenia, że ryzyko nierealizowalności powyższych aktywów jest istotne i utrzymał decyzję o objęciu wartości inwestycji odpisem aktualizującym w pełnej wysokości, tj. 16 176 tysięcy złotych.

11.11 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	30 września 2016 <i>(niebadane)</i>	31 grudnia 2015	30 września 2015 <i>(niebadane)</i>
Środki pieniężne w banku i w kasie	12 057	14 766	12 058
Lokaty krótkoterminowe do 3 miesięcy, w tym:	97	82 343	90 856
- stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	-	-	-
	12 154	97 109	102 914
	12 154	97 109	102 914
w tym: środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania	1 277	2 153	1 431
	1 277	2 153	1 431

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe, klasyfikowane jako środki pieniężne, są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Spółki na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych z bankiem stóp procentowych.

Spółka posiada środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania, do których zalicza otrzymane w ramach przyznanych dotacji środki pieniężne ulokowane na wyodrębnionych rachunkach bankowych, które Spółka może wykorzystywać do uregulowania zobowiązań wynikających z realizowanych projektów.

11.12 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe kosztów krótkoterminowe

	30 września 2016 <i>(niebadane)</i>	31 grudnia 2015
Należności z tytułu dostaw i usług, w tym:	208 680	141 934
Należności z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych	1 255	1 695
Należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych jednostek	207 425	140 239
Należności z tytułu podatku dochodowego	7 940	7 095
Pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowych kosztów, w tym:	107 275	163 441
Zaliczki udzielone podmiotom powiązanym	36	52
Zaliczki udzielone pozostałym podmiotom	14 019	24 534
Należności budżetowe	3 729	13 283
Rozliczenie kosztów ubezpieczenia rzeczowego	173	726
Rozliczenia z Zakładowym Funduszem Świadczeń Socjalnych	776	299
Należności sporne	8 194	300
Koszty przyszłych okresów	3 441	1 032
Należności z tytułu sprzedaży środków trwałych i wartości niematerialnych	592	426
Kaucje	75 720	122 686
Pozostałe	595	103
Pozostałe należności od podmiotów powiązanych	-	-
Należności ogółem (netto)	323 895	312 470
Odpis aktualizujący wartość należności	31 834	31 636
Należności brutto	355 729	344 106

* należności handlowe stanowiące zabezpieczenie zobowiązań Spółki na dzień bilansowy zostały zaprezentowane w nocie 11.14.5

Należności budżetowe obejmują przede wszystkim należności z tytułu podatku VAT zarówno krajowego, jak i zagranicznego.

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj 30-dniowy termin płatności. Jednakże, dla niektórych kontrahentów okres spłaty należności ustalany na podstawie indywidualnych umów zawiera się w przedziale od 1 do 3 miesięcy.

Spółka posiada politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem na nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych.

Należności handlowe krótkoterminowe wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 30 września 2016 roku w kwocie 208 680 tysięcy złotych dotyczą kontraktów handlowych z krajowymi oraz zagranicznymi kontrahentami.

Kaucje wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 30 września 2016 roku w kwocie 75 720 tysięcy złotych, dotyczą głównie projektów realizowanych w obszarach:

- instalacji ochrony środowiska 10 535 tysięcy złotych,
- instalacji odazotowania spalin 13 297 tysięcy złotych,
- budowy bloku opalanego biopaliwem 12 936 tysięcy złotych.

Zmiana stanu kaucji zanotowana w okresie 9 miesięcy 2016 roku wynikała przede wszystkim ze zwrotu kaucji pieniężnej związanej z realizacją umowy na budowę bloku energetycznego w kwocie 40 000 tysięcy złotych.

Istotną pozycją wykazaną w pozostałych należnościach stanowią zaliczki, które na dzień 30 września 2016 roku wynosiły 14 055 tysięcy złotych. Główną pozycję stanowiła zaliczka otrzymana na realizację umów wymiany części komory paleniskowej kotła w kwocie 9 990 tysięcy złotych.

11.13 Odpisy aktualizujące wartość aktywów

	<i>Akcje/udziały*</i>	<i>Pozostałe aktywa finansowe</i>	<i>Pozostałe aktywa niefinansowe</i>	<i>Zapasy**</i>	<i>Należności***</i>
1 stycznia 2016	(24 361)	(164 557)	(5 676)	(10 353)	(31 636)
Utworzenie	(30)	–	–	(4 052)	(635)
Wykorzystanie/rozwiązanie	10	154 057	–	3 951	437
30 września 2016 (niebadane)	(24 381)	(10 500)	(5 676)	(10 454)	(31 834)
1 stycznia 2015	(24 230)	(164 557)	(5 676)	(7 792)	(40 294)
Utworzenie	(130)	–	–	(2 161)	(1 270)
Wykorzystanie/rozwiązanie	28	–	–	170	4 889
30 września 2015 (niebadane)	(24 332)	(164 557)	(5 676)	(9 783)	(36 675)

* odpisy aktualizujące wartość udziałów/akcji w spółkach dotyczą udziałów/akcji w spółkach postawionych w stan upadłości oraz aktualizacji wartości udziałów

** utworzenie oraz rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość zapasów ujmowane jest w koszcie wytworzenia produktów i usług

*** odpisy aktualizujące wartość należności długo- i krótkoterminowych handlowych oraz pozostałych należności, w tym należności z tytułu kar umownych

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2016 roku w związku z uprawomocnieniem się układu zawartego z wierzycielami przez PBG S.A. Spółka wykorzystała odpis aktualizujący wartość tych należności w kwocie 154 057 tysięcy złotych.

11.14 Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań Spółki

11.14.1. Zabezpieczenia ustanowione na środkach trwałych

Na dzień 30 września 2016 roku wartość środków trwałych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań wynosiła 141 795 tysięcy złotych. Środki trwałe zabezpieczają zobowiązania z tytułu zawartej z PKO BP S.A. Umowy Limitu Wielocelowego (ustanowiona hipoteka na łączną kwotę do 300 milionów złotych na nieruchomościach, których RAFAKO S.A. jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym z wyłączeniem nieruchomości mieszkalnych oraz zastaw rejestrowy pierwszorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw) oraz wierzytelności BGK S.A., PKO BP S.A., mBank S.A. i PZU S.A. wobec RAFAKO S.A. na podstawie Umowy Poręczenia zawartej w celu zabezpieczenia zobowiązań E003B7 Sp. z o.o. powstałych w związku z Umową o Udzielenie Gwarancji wystawionych na rzecz TAURON Wytwarzanie S.A. w związku z realizacją Projektu Jaworzno III 910 MW (ustanowiony zastaw rejestrowy drugorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw).

	30 września 2016 (niebadane)	31 grudnia 2015
Środki trwałe zabezpieczone hipoteką, w tym:	90 724	92 225
grunty	9 273	9 273
budynki i budowle	81 451	82 952
Środki trwałe, na których ustanowiono zastaw rejestrowy, w tym:	51 071	53 566
urządzenia techniczne i maszyny	49 527	50 793
środki transportu	1 544	2 773
	141 795	145 791*

*wykazane kwoty obejmują środki trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży w kwocie 55 tysięcy złotych (31 grudnia 2015: 119 tysięcy złotych)

11.14.2. Zabezpieczenia ustanowione na wartościach niematerialnych

Na dzień 30 września 2016 roku wartości niematerialne o wartości 10 799 tysięcy złotych stanowiły zabezpieczenie zobowiązań Spółki (31 grudnia 2015: 11 449 tysięcy złotych). Wartości niematerialne zabezpieczają zobowiązania z tytułu zawartej z PKO BP S.A. Umowy Limitu Wielocelowego (ustanowiony zastaw rejestrowy pierwszorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw) oraz wierzytelności BGK S.A., PKO BP S.A., mBank S.A. i PZU S.A. wobec RAFAKO S.A. na podstawie Umowy Poręczenia zawartej w celu zabezpieczenia zobowiązań E003B7 Sp. z o.o. powstałych w związku z Umową o Udzielenie Gwarancji wystawionych na rzecz TAURON Wytwarzanie S.A. w związku z realizacją Projektu Jaworzno III 910 MW (ustanowiony zastaw rejestrowy drugorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw).

11.14.3. Zabezpieczenia ustanowione na akcjach/udziałach

Na dzień 30 września 2016 roku akcje/udziały w spółkach o wartości 29 558 tysięcy złotych (31 grudnia 2015: 25 261 tysięcy złotych) zabezpieczają zobowiązania z tytułu zawartej z PKO BP S.A. Umowy Limitu Wielocelowego (ustanowiony zastaw rejestrowy pierwszorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw) oraz wierzytelności BGK S.A., PKO BP S.A., mBank S.A. i PZU S.A. wobec RAFAKO S.A. na podstawie Umowy Poręczenia zawartej w celu zabezpieczenia zobowiązań E003B7 Sp. z o.o. powstałych w związku z Umową o Udzielenie Gwarancji wystawionych na rzecz TAURON Wytwarzanie S.A. w związku z realizacją Projektu Jaworzno III 910 MW (ustanowiony zastaw rejestrowy drugorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw, zastaw rejestrowy i finansowy na udziałach w E003B7 Sp. z o.o.).

11.14.4. Zabezpieczenia ustanowione na zapasach

Na dzień 30 września 2016 roku zapasy o wartości 10 287 tysięcy złotych stanowiły zabezpieczenie zobowiązań Spółki (31 grudnia 2015: 18 726 tysięcy złotych). Zapasy zabezpieczają zobowiązania z tytułu zawartej z PKO BP S.A. Umowy Limitu Wielocelowego (ustanowiony zastaw rejestrowy pierwszorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw) oraz wierzytelności BGK S.A., PKO BP S.A., mBank S.A. i PZU S.A. wobec RAFAKO S.A. na podstawie Umowy Poręczenia zawartej w celu zabezpieczenia zobowiązań E003B7 Sp. z o.o. powstałych w związku z Umową o Udzielenie Gwarancji wystawionych na rzecz TAURON Wytwarzanie S.A. w związku z realizacją Projektu Jaworzno III 910 MW (ustanowiony zastaw rejestrowy drugorzędny na zbiorze rzeczy ruchomych i praw).

11.14.5. Zabezpieczenia ustanowione na należnościach handlowych

Należności z tytułu dostaw, robót i usług o wartości bilansowej 19 253 tysiące złotych stanowiły zabezpieczenie udzielonych gwarancji oraz kredytów i pożyczek na dzień 30 września 2016 roku (31 grudnia 2015 roku: 26 137 tysięcy złotych).

11.15 Kapitał podstawowy

W okresie 9 miesięcy 2016 roku zakończonym 30 września 2016 roku kapitał podstawowy RAFAKO S.A. nie uległ zmianie. Na skutek przeprowadzonej w 2015 roku emisji 15 331 998 akcji serii J o wartości nominalnej 2,00 zł każda, kapitał podstawowy Spółki wzrósł o kwotę 30 664 tysięcy złotych i jego wartość na 30 września 2016 roku wynosiła 169 864 tysięcy złotych.

<i>Kapitał akcyjny</i>	<i>Liczba akcji w szt.</i>	<i>Wartość akcji w tys. zł</i>
Akcje serii A	900 000	1 800
Akcje serii B	2 100 000	4 200
Akcje serii C	300 000	600
Akcje serii D	1 200 000	2 400
Akcje serii E	1 500 000	3 000
Akcje serii F	3 000 000	6 000
Akcje serii G	330 000	660
Akcje serii H	8 070 000	16 140
Akcje serii I	52 200 000	104 400
Akcje serii J	15 331 998	30 664
	84 931 998	169 864

11.16 Wartość nominalna akcji

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają wartość nominalną wynoszącą 2,00 złote i zostały objęte w zamian za wkłady pieniężne.

11.17 Prawa akcjonariuszy

Akcje wszystkich serii są jednakowo uprzywilejowane co do dywidendy oraz zwrotu z kapitału.

11.18 Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej został utworzony z nadwyżki wartości emisyjnej nad nominalną w kwocie 77 947 tysięcy złotych. W dniu 15 maja 2000 roku Walne Zgromadzenie RAFAKO S.A. podjęło uchwałę o przeznaczeniu kwoty 41 169 tysięcy złotych na pokrycie nierozliczonych strat z lat ubiegłych. Dodatkowo w 2015 roku w wyniku ujęcia 58 562 tysięcy złotych nadwyżki ze sprzedaży akcji serii J powyżej ich wartości nominalnej, pomniejszonej o koszty emisji, kapitał ten wyniósł 95 340 tysięcy złotych (31 grudnia 2015: 95 340 tysięcy złotych).

11.19 Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy powstał z ustawowych odpisów z zysków generowanych w poprzednich latach obrotowych, a także z nadwyżek z podziału zysku ponad wymagany odpis w Spółce. W okresie 9 miesięcy 2016 roku Spółka dokonała podziału wyniku z lat ubiegłych w kwocie 26 585 tysięcy złotych, który został przekazany na kapitał zapasowy. Wartość kapitału zapasowego na dzień 30 września 2016 roku wynosiła 131 301 tysięcy złotych (31 grudnia 2015: 104 716 tysięcy złotych).

11.20 Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych

Saldo kapitału rezerwowego z tytułu różnic kursowych jest korygowane o różnice kursowe wynikające z przeliczenia sprawozdania finansowego zagranicznego oddziału Spółki. Na dzień 30 września 2016 roku wartość kapitału z przeliczenia jednostki zagranicznej wynosiła 29 tysięcy złotych (31 grudnia 2015: 60 tysięcy złotych).

11.21 Zyski zatrzymane i wypłacone dywidendy

Na dzień 30 września 2016 roku, w wyniku ujęcia straty netto za okres 9 miesięcy zakończony dnia 30 września 2016 roku w wysokości 15 635 tysięcy złotych, ujęcia strat aktuarialnych w kwocie 1 360 tysięcy złotych oraz podziału wyników z lat ubiegłych w kwocie 26 585 tysięcy złotych wartość zysków zatrzymanych Spółki wyniosła minus 21 737 tysięcy złotych (31 grudnia 2015 roku: 22 329 tysięcy złotych).

Spółka w trzecim kwartale 2016 roku nie wypłacała dywidendy, a Zarząd nie zadeklarował jej wypłaty.

11.22 Zysk/(strata) przypadające na jedną akcję

Zysk/(strata) podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku/(straty) netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy jednostki przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych jednostki występujących w ciągu okresu.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku/(straty) oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego zysku/(straty) na jedną akcję:

	<i>Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 (niebadane)</i>	<i>Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2015 (niebadane)</i>
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	(15 635)	27 317
Zysk/(strata) z działalności zaniechanej	-	-
Zysk/(strata) netto	(15 635)	27 3717
Zysk/(strata) netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy, zastosowany do obliczenia zysku/(straty) na jedną akcję	<u>(15 635)</u>	<u>27 317</u>
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku/(straty) na jedną akcję	84 931 998	70 947 868
Wpływ rozwodnienia:	-	-
Opcje na akcje	-	-
Umarzalne akcje uprzywilejowane	-	-
Skorygowana średnia ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia rozwodnionego zysku/(straty) na jedną akcję	<u>84 931 998</u>	<u>70 947 868</u>
Zysk/(strata) na jedną akcję		
– podstawowy z zysku/(straty) za okres	<u>(0,18)</u>	<u>0,39</u>

Spółka nie prezentuje zysku rozwodnionego na jedną akcję za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 roku, ponieważ nie emitowała instrumentów finansowych powodujących rozwodnienie akcji.

11.23 Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz inne świadczenia

Na podstawie prognozy wyceny dokonanej na koniec okresu obrachunkowego przez profesjonalną firmę aktuarialną, Spółka tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych, nagród jubileuszowych oraz ZFŚS. Kwotę tej rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli.

	<i>30 września 2016 (niebadane)</i>	<i>31 grudnia 2015</i>
Na dzień 1 stycznia	25 473	26 803
Koszty odsetek	637	670
Koszty bieżącego zatrudnienia	401	403
(Zyski)/straty aktuarialne	1 679	314
Wypłacone świadczenia	(2 175)	(2 717)
Koniec okresu	<u>26 015</u>	<u>25 473</u>
Rezerwy długoterminowe	23 918	23 500
Rezerwy krótkoterminowe	2 097	1 973

Główne założenia przyjęte przez aktuarusza na dzień i zakładane w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2016 roku oraz w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2015 roku do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	<i>30 września 2016 (niebadane)</i>	<i>31 grudnia 2015</i>
Stopa dyskontowa (%)	2,8	2,8
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)*	–	–
Wskaźnik rotacji pracowników	5	5
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)**	2	2

* Brak danych w raporcie aktuarusza
** 2% w roku 2016 oraz w kolejnych latach

11.24 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i pozostałe zobowiązania - długoterminowe

	<i>30 września 2016 (niebadane)</i>	<i>31 grudnia 2015</i>
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	–	55
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek	59	20 741
	<u>59</u>	<u>20 796</u>
Zobowiązania z tytułu inwestycji	83	112
	<u>83</u>	<u>112</u>
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	23 918	23 500
	<u>23 918</u>	<u>23 500</u>
Zobowiązania finansowe		
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	2 836	3 111
	<u>2 836</u>	<u>3 111</u>
Pozostałe zobowiązania		
Naliczone zobowiązania z tytułu niewypłaconej premii	498	311
Rezerwy na naprawy gwarancyjne	5 041	4 325
	<u>5 539</u>	<u>4 636</u>

11.25 Rezerwy, zobowiązania z tytułu dostaw i pozostałe zobowiązania - krótkoterminowe

	30 września 2016 <i>(niebadane)</i>	31 grudnia 2015
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	8 759	9 235
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek	175 684	247 568
	184 443	256 803
Pozostałe zobowiązania finansowe		
Wycena instrumentów pochodnych	–	–
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	1 749	1 278
	1 749	1 278
Zobowiązania z tytułu inwestycji w aktywa trwałe	554	1 790
	554	1 790
Pozostałe zobowiązania		
Podatek VAT	10 339	1 418
Podatek dochodowy od osób fizycznych	2 190	2 116
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	7 274	7 537
Pozostałe zobowiązania z tytułu podatków, ceł i ubezpieczeń	3	72
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	6 899	6 952
Rezerwy na koszty niewykorzystanych urlopów	3 557	3 076
Naliczone zobowiązania z tytułu niewypłaconej premii	5 327	6 784
Rezerwy na koszty napraw gwarancyjnych	11 551	7 600
Rezerwa na koszty nefakturowanych usług i materiałów	10 562	4 828
Rezerwa na koszty audytu	83	111
Rezerwy na pozostałe zobowiązania i roszczenia sporne	7 115	7 000
Pozostałe rozrachunki z pracownikami	–	279
Kaucje	308	144
Pozostałe	1 415	235
	66 623	48 944

12. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym nie uległy zmianie w stosunku do opublikowanych w ostatnim rocznym sprawozdaniu finansowym.

13. Instrumenty finansowe

Wartość bilansową klas i kategorii instrumentów finansowych na dzień 30 września 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku prezentują poniższe tabele:

<i>Kategorie i klasy aktywów finansowych</i>	<i>Wartość bilansowa</i>	
	<i>30 września 2016</i> <i>(niebadane)</i>	<i>31 grudnia 2015</i>
Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	–	–
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	–	–
Instrumenty pochodne	–	–
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	190	210
Udziały i akcje długoterminowe	190	210
Pożyczki i należności	336 968	314 295
Należności z tytułu dostaw i usług	210 417	147 594
Należności inwestycyjne	–	920
Pozostałe należności	79 897	123 721
Pożyczki udzielone	464	486
Lokaty długoterminowe	–	–
Lokaty krótkoterminowe	–	–
Inne aktywa finansowe długoterminowe	36 120	35 628
Inne aktywa finansowe krótkoterminowe	10 070	5 946
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	12 154	97 109
	349 312	411 614

<i>Kategorie i klasy zobowiązań finansowych</i>	<i>Wartość bilansowa</i>	
	<i>30 września 2016</i> <i>(niebadane)</i>	<i>31 grudnia 2015</i>
Zobowiązania finansowe wycenianie w wartości godziwej przez wynik finansowy	–	–
Instrumenty pochodne	–	–
Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	328 627	390 714
Kredyty i pożyczki	143 488	111 213
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług (w tym inwestycyjne)	185 139	279 501
Pozostałe zobowiązania finansowe	–	–
Zobowiązania z tytułu gwarancji, factoringu i wyłączone z zakresu MSR 39	4 585	4 389
Zobowiązania z tytułu leasingu i umów dzierżawy z opcją zakupu	4 585	4 389
	333 212	395 103

14. Kredyty i pożyczki

Kredyty i pożyczki krótkoterminowe	Zabezpieczenie	Inne	Waluta	Efektywna stopa procentowa	Termin spłaty	Zobowiązania z tytułu kredytów bankowych i pożyczek	
						30 września 2016 (niebadane)	31 grudnia 2015
Kredyty krótkoterminowe:							
PKO BP S.A.	weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową, przelew wierzycelności z kontraktów*, klauzula potrącenia wierzycelności z rachunków RAFAKO S.A., hipoteka**, oświadczenie o poddaniu się egzekucji, zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy ruchomych i praw stanowiących całość gospodarczą przedsiębiorstwa	Umowa kredytu odnawialnego w rachunku bieżącym na kwotę 100 milionów złotych***	PLN	WIBOR 1M + marża	30.06.2017****	98 924	109 208
PKO BP S.A.	zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy ruchomych i praw stanowiących całość gospodarczą przedsiębiorstwa RAFAKO, wszystkie wierzycelności jakie mogą powstać w ramach udzielonego Limitu.	kredyt obrotowy odnawialny w rachunku kredytowym na kwotę 50 milionów złotych	PLN	WIBOR 1M + marża	30.06.2017****	42 549	–
						141 473	109 208

* zabezpieczenie udzielonego kredytu stanowią należności z kontaktów realizowanych przez Spółkę;

** na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Spółka ustanowiła hipotekę na nieruchomościach Spółki (za wyjątkiem mieszkań i budynków mieszkalnych) na łączną kwotę do 300 milionów złotych, która ma stanowić dodatkowe zabezpieczenie udzielonego przez bank PKO BP S.A. kredytu;

*** na dzień publikacji niniejszego sprawozdania finansowego, zgodnie z aneksem do umowy kredytowej podpisanego dnia 30 czerwca 2016 roku, limit kredytowy wielocelowy wynosi 200 000 000,00 złotych, w tym limit kredytu w rachunku bieżącym wynosi do 100 000 000,00 złotych;

**** na dzień publikacji niniejszego sprawozdania finansowego, zgodnie z aneksem do umowy kredytowej podpisanego dnia 30 czerwca 2016 roku, termin wykorzystania i spłaty kredytu przedłużono do dnia 30 czerwca 2017 roku;

Kredyty i pożyczki krótkoterminowe	Zabezpieczenie	Inne	Waluta	Efektywna stopa procentowa	Termin spłaty	Zobowiązania z tytułu kredytów bankowych i pożyczek	
						30 września 2016 (niebadane)	31 grudnia 2015
Pożyczki krótkoterminowe:							
PGL - DOM Sp. z o.o. ****	weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową	Umowa pożyczki pieniężnej z przeznaczeniem na bieżącą działalność	PLN	WIBOR 1M + marża	31.12.2016	2 015	2 005
						2 015	2 005

**** jednostka zależna.

Spółka przewiduje przedłużenie umowy kredytowej na kolejne okresy. Sytuację kredytową Spółki należy analizować w powiązaniu z notą 2 dotyczącą kontynuacji działalności.

15. Instrumenty pochodne

Na dzień 30 września 2016 roku Spółka nie posiadała nierozliczonych transakcji walutowych typu forward, ani innych rodzajów instrumentów pochodnych.

Spółka nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń, jednak zawierane transakcje nie mają charakteru spekulacyjnego, a ich celem jest efektywne zabezpieczenie transakcji kupna/sprzedaży denominowanych w walucie. W związku z powyższym Spółka ujmuje efekt wyceny/realizacji instrumentów podobnie jak różnice kursowe, w ramach działalności operacyjnej (przychodów oraz kosztów).

16. Zarządzanie kapitałem

Zarządzanie kapitałem przez Spółkę ma na celu zapewnienie możliwie wysokiego poziomu bezpieczeństwa działalności operacyjnej przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów pozyskiwania źródeł finansowania. Zabezpieczenie stabilnego rozwoju Spółki wymaga utrzymywania odpowiedniej relacji pomiędzy własnym i obcymi kapitałami oraz efektywnego zarządzania nadwyżkami finansowymi. Spółka analizuje strukturę kapitału poprzez wskaźnik kapitalizacji (udział kapitału własnego w sumie bilansowej).

	30 września 2016 (niebadane)	31 grudnia 2015
Kapitał własny	374 797	391 823
Kapitał obcy (kredyt bankowy oraz otrzymane pożyczki)	143 488	111 213
Suma bilansowa	902 656	986 971
Wskaźnik kapitalizacji	0,42	0,40

17. Rezerwy na koszty

17.1 Rezerwa na koszty kar z tytułu nieterminowej realizacji lub niedotrzymania gwarantowanych parametrów technicznych umów o usługę budowlaną

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2016 roku Spółka dokonała weryfikacji stanu rezerw na koszty z tytułu nieterminowej realizacji umów (w tym zrealizowanych opóźnień w odniesieniu do zobowiązań umownych, w tym warunków ustalania kar) na realizowanych kontraktach. Korzystając z najbardziej aktualnej wiedzy na temat realizowanych umów oraz na bazie rozliczenia zakończonych umów, Zarząd Spółki podjął decyzję o zawiązaniu rezerwy na koszty z tytułu nieterminowej realizacji umów w wysokości 12 415 tysięcy złotych. W trzecim kwartale 2016 roku, w związku z podpisaniem porozumienia ze znaczącym klientem przedłużającego termin realizacji umowy, rozwiązano rezerwę na koszty z tytułu nieterminowej realizacji umów w wysokości 8 653 tysięcy złotych.

17.2 Zmiana stanu rezerw, zobowiązań i rozliczeń międzyokresowych wykazanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

	<i>Rezerwa na przewidywane straty na kontraktach*</i>	<i>Rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne i ZFŚS</i>	<i>Rezerwa na urlopy**</i>	<i>Rezerwa na naprawy gwarancyjne**</i>	<i>Rezerwa na koszty kar kontraktowych</i>	<i>Rezerwa na premie**</i>	<i>Rezerwa na pozostałe koszty **</i>	<i>Pozostałe rezerwy</i>
1 stycznia 2016	29 807	25 473	3 076	11 925	–	7 095	7 000	111
Utworzenie rezerwy	2 547	542	481	11 821	12 415	265	859	172
Rozwiązanie/wykorzystanie rezerwy	(18 728)	–	–	(7 154)	(8 653)	(1 535)	(744)	(200)
30 września 2016 (niebadane)	13 626	26 015	3 557	16 592	3 762	5 825	7 115	83
1 stycznia 2015	36 087	26 803	3 289	11 847	1 946	8 441	6 412	100
Utworzenie rezerwy	12 427	623	(46)	2 642	–	591	86	172
Rozwiązanie/ wykorzystanie rezerwy	(20 675)	–	–	(7 525)	(1 946)	(7 413)	(720)	(189)
30 września 2015 (niebadane)	27 839	27 426	3 243	6 964	–	1 619	4 967	83

* powyższe kwoty wynikają z wyceny umów o usługę budowlaną opisanych w nocie 10,

** powyższe rezerwy prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako pozostałe zobowiązania,

18. Emisja, wykup i spłata dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych

Spółka w okresie 9 miesięcy 2016 roku nie przeprowadzała emisji, wykupu i spłat dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych.

19. Wypłacone lub zadeklarowane dywidendy

Spółka w okresie 9 miesięcy 2016 roku nie wypłacała dywidendy, a Zarząd nie zadeklarował jej wypłaty.

20. Zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 30 września 2016 roku Spółka wykazywała zobowiązania z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 637 tysięcy złotych. Na dzień 30 września 2016 roku Spółka posiadała podpisane umowy dotyczące planowanych w 2016 roku nakładów inwestycyjnych, które nie zostały na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego ujęte w księgach rachunkowych w kwocie 304 tysiące złotych. Umowy te dotyczyły głównie inwestycji w maszyny i urządzenia produkcyjne.

21. Zmiany pozycji pozabilansowych, informacje o udzieleniu przez jednostkę poręczeń kredytu, pożyczki lub udzieleniu gwarancji

	<i>30 września 2016</i> <i>(niebadane)</i>	<i>31 grudnia 2015</i>
Pozycje pozabilansowe z tytułu gwarancji finansowych otrzymanych w głównej mierze jako zabezpieczenie wykonania umów handlowych, w tym:	214 590	235 544
- od jednostek powiązanych	-	-
Należności z tytułu otrzymanych poręczeń, w tym:	-	7 600
- od jednostek powiązanych	-	-
Weksle otrzymane jako zabezpieczenie, w tym:	26 662	26 667
- od jednostek powiązanych	11 338	13 204
Akredytywy	-	-
	241 252	269 811
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
	<i>30 września 2016</i> <i>(niebadane)</i>	<i>31 grudnia 2015</i>
Pozycje pozabilansowe z tytułu gwarancji finansowych udzielonych w głównej mierze jako zabezpieczenie wykonania umów handlowych, w tym:	243 534	201 181
- na rzecz jednostek powiązanych	-	-
Zobowiązania z tytułu udzielonych poręczeń, w tym:	1 394 668	1 046 000
- na rzecz jednostek powiązanych	1 394 668	1 046 000
Weksle wydane pod zabezpieczenie, w tym:	14 178	28 747
- na rzecz jednostek powiązanych	2 000	2 000
Akredytywy	-	-
	1 652 380	1 275 928
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

W okresie 9 miesięcy 2016 roku spółka RAFAKO S.A. zanotowała wzrost poziomu zobowiązań warunkowych w kwocie 376 452 tysiące złotych, który wynikał przede wszystkim ze wzrostu zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń. W okresie 9 miesięcy 2016 roku na zlecenie RAFAKO S.A. banki oraz instytucje ubezpieczeniowe udzieliły kontrahentom gwarancji, głównie gwarancji z tytułu dobrego wykonania umowy, w kwocie 74 811 tysięcy złotych oraz gwarancji przetargowych, w kwocie 33 874 tysiące złotych. Największą pozycję w tej grupie zobowiązań stanowi gwarancja dobrego wykonania umowy na kwotę 20 569 tysięcy złotych, wystawiona we wrześniu 2016 roku. Zobowiązania z tytułu udzielonych poręczeń w kwocie 1 394 668 tysięcy złotych dotyczą poręczenia w dniu 16 kwietnia 2014 roku oraz 24 lutego 2016 roku przez RAFAKO S.A. za zobowiązania jednostki zależnej E003B7 Sp. z o.o., udzielonego do dnia 17 kwietnia 2028 roku, w związku z projektem na „Budowę nowych mocy w technologiach węglowych w TAURON Wytwarzanie S.A.– Budowa bloku energetycznego o mocy 910 MW na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno III – Elektrownia II”. Zmiana wartości zobowiązań z tytułu poręczeń zanotowana w I półroczu 2016 roku związana jest z podpisaniem aneksu do umowy z dnia 16 kwietnia 2014 roku o udzielenie gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych na rzecz SPV w związku z realizowanym projektem, na mocy którego mBank zobowiązał się do udzielenia poręczenia na kwotę 348 668 tysięcy złotych. Największą pozycją wśród gwarancji udzielonych, które wygasły w okresie pierwszych 9 miesięcy 2016 roku była gwarancja dobrego wykonania umowy w kwocie 9 079 tysięcy złotych.

W okresie 9 miesięcy 2016 roku Spółka odnotowała spadek poziomu należności warunkowych otrzymanych głównie pod zabezpieczenie należytego wykonania umów w kwocie 28 559 tysięcy złotych, w tym spadek poziomu należności z tytułu otrzymanych gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych w kwocie 20 954 tysiące złotych oraz spadek poziomu należności z tytułu weksli w wysokości 5 tysięcy złotych. Największą pozycję wśród gwarancji otrzymanych w okresie 9 miesięcy 2016 roku stanowi gwarancja zwrotu zaliczki w kwocie 1 831 tysięcy euro. Największą pozycję wśród gwarancji wygasłych w okresie 9 miesięcy 2016 roku stanowiła gwarancja zwrotu zaliczki w kwocie 1 831 tysięcy euro.

22. Sprawy sporne, postępowania sądowe

Na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego Spółka jest w trakcie prowadzenia spraw sądowych, w których jest zarówno pozwany jak i powodem.

Istotnym postępowaniem, którego stroną jest RAFAKO S.A., jest postępowanie sądowe o odszkodowanie od firmy Donieckobłenergo z siedzibą na Ukrainie z powodu ostatecznego zaniechania realizacji budowy kotła przez Klienta. W dniu 6 sierpnia 2010 roku Spółka otrzymała wyrok Izby Sądowej do spraw gospodarczych Sądu Najwyższego Ukrainy, na mocy którego pozytywnie została rozpatrzona skarga kasacyjna złożona przez RAFAKO S.A. w dniu 2 marca 2010 roku i postanowiono utrzymać w mocy wyrok Donieckiego Apelacyjnego Sądu Gospodarczego z dnia 23 grudnia 2008 roku, w którym to orzeczeniu została zasądzona na rzecz RAFAKO S.A. tytułem odszkodowania, odsetek za zwłokę, kosztów sądowych i kosztów zastępstwa procesowego łącznie kwota 56,7 miliona hrywien, co w przeliczeniu stanowiło kwotę około 11,5 mln USD. Ze względu na niepewność skuteczności windykacji zasądzonej wierzytelności, RAFAKO S.A. nie ujęła powyższej kwoty w przychodach. Pełnomocnik RAFAKO S.A. poinformował, że w lipcu 2012 roku Sąd Gospodarczy okręgu Donieckiego wznowił rozpatrywanie sprawy ze względu na żądanie Donieckobłenergo uznania umowy z dnia 16 maja 1994 roku za nieważną. Zdaniem pełnomocnika nie ma żadnych nowych argumentów i dowodów dla uznania takiego żądania. Ze względu na aktualną sytuację na Ukrainie nie wyznaczono kolejnego terminu rozprawy.

W dniu 9 grudnia 2014 roku do RAFAKO S.A. wpłynął pozew o zapłatę z powództwa ESPD Environmental Solutions and Project Development GmbH (dalej ESPD) z siedzibą w Wiedniu o wartości przedmiotu sporu 644,5 tysiąca EUR. Rzekome zobowiązanie Spółki wynikać ma z umowy o współpracy pomiędzy stronami dotyczącej wsparcia przez ESPD starań RAFAKO S.A. o pozyskanie zleceń obejmujących swoim zakresem instalacje odazotowania spalin (DeNOx). RAFAKO S.A. stoi na stanowisku, że wynagrodzenie, którego dochodzi ESPD jest świadczeniem nienależnym ze względu na brak świadczenia wzajemnego. Dnia 7 grudnia 2015 roku zapadł wyrok Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie zasądzający całość roszczenia ESPD. Zobowiązanie Spółki wobec ESPD zostało uregulowane, jednak Spółka nadal pozostaje w sporze. W dniu 21 stycznia 2016 roku Spółka złożyła do Sądu Apelacyjnego w Katowicach skargę o uchylenie tego wyroku. Ogłoszenie rozstrzygnięcia sądowego w tym zakresie przewidziane jest na dzień 18 listopada 2016 roku.

W dniu 2 sierpnia 2016 roku RAFAKO S.A. otrzymało od ENERGA Elektrownie Ostrołęka S.A. (ENERGA) - jako lider konsorcjum (konsorcjantem jest spółka OMIS S.A.), realizującego kontrakt pn. „Redukcja NOx w kotłach OP-650 nr 1, 2 i 3 w Elektrowni Ostrołęka B”, notę obciążeniową opiewającą na kwotę 13 491 000 złotych. ENERGA naliczyła karę na podstawie dwóch tytułów: i) opóźnienia w zakończeniu robót instalacyjnych oraz ii) niedotrzymania terminu przejęcia instalacji bloku do eksploatacji. Następnie, wskutek prowadzonych pomiędzy stronami negocjacji, ENERGA postanowiła odstąpić w całości od kary umownej z drugiego ze wskazanych tytułów, co spowodowało zmniejszenie noty obciążeniowej o 899 400 złotych. Dnia 20 września 2016 roku konsorcjum wniosło do Sądu Okręgowego w Białymstoku pozew o ustalenie nieistnienia zobowiązań wobec ENERGI w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem prac wchodzących w zakres kontraktu. Z kolei ENERGA w dniu 27 października 2016 roku skierowała do RAFAKO S.A. i OMIS S.A. pismo zawierające oświadczenie o dokonaniu potrącenia kwoty 6 453 698,68 złotych, stanowiącej część z naliczonych kar umownych z bieżących płatności kontraktowych konsorcjum. Część potrącenia przypadająca na RAFAKO to kwota 4 177 451,83 złotych. Konsorcjum nie uznaje takiego potrącenia, jako dokonanego bezpodstawnie z uwagi na niezasadność naliczonych kar umownych, co jest przedmiotem toczącego się sporu sądowego. Konsekwencją powyższego będzie zmiana żądania pozwu co do potrąconej kwoty na żądanie zapłaty wraz z odsetkami. W dalszej kolejności, w dniu 4 listopada 2016 roku Sąd Okręgowy w Białymstoku, w ramach toczącego się sporu, wydał postanowienie o skierowaniu stron do mediacji. Sąd wyznaczył osobę mediatora oraz wyznaczył czas trwania mediacji na okres 70 dni.

Dnia 11 października 2016 roku Spółka złożyła w Sądzie Okręgowym w Gliwicach pozew przeciwko spółce Mostostal Warszawa S.A. o zapłatę kwoty w wysokości 8 042 475 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 sierpnia 2016 roku, tytułem zwrotu 70% wartości kwot wstrzymanych na poczet zabezpieczenia należytego wykonania umowy. Złożenie pozwu uzasadnione było tym, że strony zakończyły definitywnie współpracę w ramach zawartego dnia 18 grudnia 2012 roku kontraktu podwykonawczego na projekt, dostawę i montaż rusztu, kotła i instalacji oczyszczania spalin dla dwóch linii ZTUO Szczecin (ostatecznie spółka RAFAKO S.A. złożyła oświadczenie o odstąpieniu od kontraktu podwykonawczego z winy Mostostal Warszawa S.A. dnia 7 lipca 2016 roku). W związku z zakończoną współpracą na tym projekcie, Mostostal Warszawa S.A. zobowiązany jest zwrócić wartość kwot wstrzymanych na poczet zabezpieczenia należytego wykonania kontraktu, ponieważ wygasła umowna przesłanka istnienia takiego zabezpieczenia. Dnia 19 października 2016 roku został wydany nieprawomocny nakaz zapłaty.

23. Należności od jednostek powiązanych objęte postępowaniem układowym

Spółka na dzień bilansowy wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej należności netto od podmiotu powiązanego, w odniesieniu do którego zostało wydane postanowienie sądu o zawarciu układu i zakończeniu postępowania upadłościowego w łącznej kwocie 36,6 miliona złotych. Należności te wynikają z okoliczności, które zostały szczegółowo opisane w nocie nr 47 dodatkowych not objaśniających do sprawozdania finansowego RAFAKO S.A. za 2015 rok.

Na skutek uprawomocnienia się w dniu 13 czerwca 2016 roku Postanowienia Sądu Upadłościowego z dnia 8 października 2015 roku w przedmiocie zatwierdzenia układu PBG S.A. z wierzycielami, Spółka wykorzystwała odpis aktualizujący powyższe należności w łącznej kwocie 156,9 miliona złotych.

Zgodnie z zawartym układem termin wpływu pierwszej raty środków pieniężnych do Spółki ustalony był na dzień 30 czerwca 2016 roku. Jednakże, zgodnie z porozumieniem zawartym przez Spółkę z PBG S.A. z dnia 8 listopada 2016 roku, termin ten został prolongowany do dnia 28 listopada 2016 roku. W dniu 9 listopada 2016 roku PBG S.A. poinformowała o rozpoczęciu procedury emisji obligacji, których nabycie zostanie zaoferowane wierzycielom zaspokajającym zgodnie z Układem w Grupach 1, 3, 4, 5 i 6 (należności RAFAKO S.A. mieszczą się w Grupie 3). W związku z powyższym Zarząd Spółki oczekuje na złożenie stosownych propozycji.

---

24. Informacje o Zarządzie i Radzie Nadzorczej Spółki

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2016 roku nie miały miejsca zmiany w składzie Zarządu Spółki.

Na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego skład Zarządu przedstawia się następująco:

Agnieszka Wasilewska-Semail	- Prezes Zarządu
Krzysztof Burek	- Wiceprezes Zarządu
Jarosław Dusiło	- Wiceprezes Zarządu
Edward Kasprzak	- Wiceprezes Zarządu
Tomasz Tomczak	- Wiceprezes Zarządu

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2016 roku nie miały miejsca zmiany w składzie Rady Nadzorczej Spółki.

Na dzień sporządzenia niniejszego śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego skład Rady Nadzorczej przedstawia się następująco:

Jerzy Wiśniewski	- Przewodniczący Rady Nadzorczej
Dariusz Sarnowski	- Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Krzysztof Gerula	- Członek Rady Nadzorczej (niezależny)
Przemysław Schmidt	- Członek Rady Nadzorczej (niezależny)
Dariusz Szymański	- Członek Rady Nadzorczej
Adam Szyszka	- Członek Rady Nadzorczej (niezależny)
Małgorzata Wiśniewska	- Członek Rady Nadzorczej

25. Transakcje z udziałem członków Zarządu i Rady Nadzorczej

W okresie sprawozdawczym i porównywalnym okresie sprawozdawczym nie udzielono pożyczek członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki.

W okresie sprawozdawczym i porównywalnym okresie sprawozdawczym Spółka nie prowadziła żadnych transakcji z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej.

26. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

W okresie 9 miesięcy 2016 roku i 2015 roku Spółka nie zawierała istotnych transakcji z podmiotami powiązаныmi na innych warunkach niż rynkowe. Łączne kwoty transakcji z podmiotami powiązаныmi za dany okres obrotowy:

<i>Podmiot powiązany</i>	<i>Okres 9 miesiący zakończony 30 września:</i>	<i>Sprzedż na rzecz podmiotów powiązanych</i>	<i>Zakupy od podmiotów powiązanych</i>	<i>Należności od podmiotów powiązanych</i>	<i>Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych</i>
Podmiot dominujący:					
PBG S.A. *	2016	617	2 197	36 938	–
	2015	–	9	35 540	1
Jednostki z Grupy Kapitałowej PBG S.A.:					
PBG oil and gas Sp. z o.o.	2016	62	31 542	13	6 076
	2015	–	–	–	5 760
PBG Avatia Sp. z o.o. w upadłości układowej	2016	–	–	–	–
	2015	–	–	–	1
PBG ERIGO Sp. z o.o.	2016	12	–	6	–
	2015	–	–	–	–
PBG ERIGO PROJEKT Sp. z o.o. PLATAN HOTEL SKA	2016	56	–	8	–
	2015	–	–	–	–
Jednostki zależne:					
PGL-DOM Sp. z o.o.	2016	–	44	–	2
	2015	–	44	–	5
RAFAKO Engineering Sp. z o. o.	2016	798	4 079	1 140	732
	2015	38	–	22	26
ENERGOTECHNIKA Engineering Sp. z o.o.	2016	108	7 116	15	1 484
	2015	36	8 072	10	2 966
RAFAKO Engineering Solution z o.o.	2016	–	3 302	–	188
	2015	–	458	–	–
RAFAKO Hungary Sp. z o.o.	2016	26	–	201	–
	2015	2 930	–	2 967	–
E001RK Sp. z o.o.	2016	5	180	–	25
	2015	5	266	–	49
E003B7 Sp. z o.o.	2016	530	–	10 097	–
	2015	81	–	–	–

Podmiot powiązany	Okres 9 miesiący zakończony 30 września	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Jednostki powiązane osobowo:					
Fundacja PBG	2016	–	180	–	64
	2015	–	139	–	–
Mostostal-Energomontaż Gliwice S.A.	2016	–	–	–	102
	2015	–	18	–	–
SWGK CONSULTING Sp. z o.o.	2016	–	59	–	–
	2015	–	–	–	–
Energoprojekt Katowice S.A.	2016	–	–	–	–
	2015	–	–	–	154
BPIL Grzegorz Kiczor	2016	–	135	–	37
	2015	–	–	–	–
Dwór w Smółsku	2016	–	140	–	49
	2015	–	–	–	–
Corporate Finance & IT Sp. z o.o.	2016	187	–	54	–
	2015	–	–	–	–
FCS Business Solutions Sp. z o.o.	2016	1	–	–	–
	2015	–	–	–	–

* należności od PBG S.A. w upadłości układowej, które zostały opisane w nocie 23

27. Związły opis istotnych dokonań lub niepowodzeń Spółki w trzecim kwartale 2016 roku

W dniu 13 lipca 2016 roku spółka E003B7 Sp. z o.o. - podmiot w 100% zależny od RAFAKO S.A. - zawarła z POLIMEX Energetyka Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie umowę na montaż części ciśnieniowej kotła, dokonanie prób oraz współuczestnictwo w rozruchu w związku z projektem na „Budowę nowych mocy w technologiach węglowych w Tauron Wytwarzanie S.A. – Budowy bloku energetycznego o mocy 910 MW na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno III – Elektrownia II” realizowanym przez Rafako oraz SPV. Kosztorysowa wartość Umowy za realizację kompletnego zakresu jej przedmiotu wynosi 118 750 000 złotych netto, zaś termin jej realizacji to kwiecień 2018 roku. Strony ustaliły limit kar za opóźnienia w wykonaniu zobowiązań umownych przez podwykonawcę w wysokości 15% ceny umownej netto. W przypadku rozwiązania Umowy z przyczyn, za które odpowiedzialność ponosi druga Strona kara wynosi 10% ceny umownej netto. Zapłata kar umownych nie wyłącza dochodzenia roszczeń odszkodowawczych przekraczających ich wysokość, przy czym maksymalna odpowiedzialność Stron z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy nie będzie większa niż 100%.

W dniu 14 lipca 2016 roku Spółka zawarła z POLIMEX Energetyka Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie list intencyjny, wyrażający wolę podjęcia współpracy w zakresie: (i) wspólnego przystąpienia do ewentualnego postępowania przetargowego dotyczącego rozbudowy mocy energetycznych w Elektrowni Ostrołęka oraz (ii) wykonania prac w ramach umowy, która zostanie zawarta w przypadku udzielenia konsorcjum POLIMEX Energetyka Sp. z o.o.– RAFAKO S.A. zamówienia publicznego obejmującego Projekt na zasadach oraz w terminach określonych w takiej umowie. Strony zakładają udział w projekcie w formule konsorcjum. W umowie konsorcjum strony ustalą dokładny zakres przygotowania oferty oraz zakres robót każdej ze Stron, ustalone zostaną również zasady korzystania przez każdą ze Stron ze swojego potencjału, udzielania referencji, itp. W przypadku podpisania przez strony umowy konsorcjum, PE będzie występować jako lider konsorcjum, a na etapie realizacji Projektu będzie wykonawcą prac montażowo – budowlanych. RAFAKO S.A. będzie uczestnikiem konsorcjum, zaś na etapie realizacji projektu będzie również wykonawcą części technologicznej prac (bez wyspy turbinowej), których szczegółowy zakres zostanie ustalony w umowie.

W dniu 29 września 2016 roku doszło do podpisania umowy, pomiędzy RAFAKO S.A. a JSC "VILNIAUS KOGENERACINĖ JĖGAINĖ", której przedmiotem jest "Budowa bloku kogeneracyjnego opalanego biopaliwem, składającego się z kotłów ze złożem fluidalnym, instalacji składowania i podawania biopaliwa oraz systemu oczyszczania spalin". Inwestycja realizowana będzie w ramach budowy nowej elektrociepłowni w Wilnie (Litwa). Wartość Umowy wynosi 149.650.000 euro netto. Termin realizacji to 28 miesięcy od dnia wydania Polecenia Rozpoczęcia ("NTP"), które nastąpi nie później niż 9 miesięcy od dnia podpisania umowy. Jeżeli zamawiający nie wyda NTP w przeciągu tych 9 miesięcy (warunek) umowa staje się nieważna.

W dniu 30 września 2016 roku Spółka skutecznie podpisała z firmą ENEA Wytwarzanie Sp. z o.o. umowę, której przedmiotem jest „Dostawa i montaż instalacji katalitycznego odazotowania spalin dla kotłów AP – 1650 nr 9 i 10 wraz z modernizacją elektrofiltrów w ENEA Wytwarzanie Sp. z o.o.”. Przedmiot Umowy, realizowany w formule „pod klucz” podzielony jest na dwa zadania, które zostaną zakończone odrębnymi procedurami odbiorowymi:

Zadanie 1 – Wykonanie Projektu Budowlanego dla całego przedmiotu umowy (tj. dla zadania 1 i zadania 2) oraz realizację zabudowy Instalacji SCR na kotle nr 9 wraz ze Stacją DRiM II w całym zakresie i we wszystkich branżach (opracowanie dokumentacji, dostawy i wykonanie części budowlanej, elektrycznej, mechanicznej, AKPiA), wymianą kanałów spalin na odcinku: króciec wylotowy z kotła – króciec wlotowy LUVO 1÷3, oraz wymianą elektrofiltru wraz z układem odpielania oraz kanałami wlotowymi i wylotowymi spalin oraz wymianą wentylatorów spalin a także usunięciem REGAVO i wentylatorów wspomagających z wykonaniem nowych kanałów spalin w miejscu usuniętego REGAVO i wentylatorów wspomagających z wykonaniem zabezpieczenia kanałów spalin na docinku wylot z absorbera IOS I do komina nr 5.

Zadanie 2 – Realizacja zabudowy Instalacji SCR na kotle nr 10 i podłączeniem jej do Stacji DRiM II w całym zakresie i we wszystkich branżach (opracowanie dokumentacji, dostawy i wykonanie części budowlanej, elektrycznej, mechanicznej, AKPiA), wymiana kanałów spalin na odcinku: króciec wylotowy z kotła – króciec wlotowy LUVO 1÷3 oraz wymiana wentylatorów spalin i modernizacja elektrofiltru wraz z kanałami spalin przed i za elektrofiltrem (dostosowanie do nowych ciśnień po zabudowie SCR).

Wartość umowy wynosi łącznie 289 182 112,00 złotych netto (355 693 997,76 złotych brutto). Na powyższą kwotę składa się wynagrodzenie za realizację wskazanego wyżej zadania 1 w wysokości 189 524 080,00 zł netto oraz zadania 2 w wysokości 99 658 032,00 zł.

W dniu 29 września 2016 roku RAFAKO S.A. otrzymało pismo od ENERGA Elektrownie Ostrołęka S.A. zawiadamiające o planowanym od 1 marca 2018 roku odstawieniu bloku nr 1 do kapitalnego remontu. W związku z czym termin realizacji umowy ulegnie zmianie na 3 kwartał 2018 roku. Termin ten może ulec dalszym przesunięciom ze względu na fakt, że zamawiający zastrzegł możliwość zmiany podanego w piśmie terminu odstawienia bloku nr 1.

28. Stanowisko Zarządu odnośnie możliwości zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz

Spółka nie publikowała prognoz na 2016 rok

29. Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZ RAFAKO S.A.

Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZ RAFAKO S.A. zostali zaprezentowani w 30 dodatkowej nocy objaśniającej do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2016 roku.

30. Zestawienie zmian w stanie posiadania akcji RAFAKO S.A. lub uprawnień do nich (opcji) przez osoby zarządzające i nadzorujące Spółkę zgodnie z posiadanymi przez RAFAKO S.A. informacjami, w okresie od dnia przekazania poprzedniego sprawozdania finansowego

	<i>Nazwa spółki</i>	<i>Stan na 31.08.2016</i>	<i>Zwiększenia stanu posiadania</i>	<i>Zmniejszenia stanu posiadania</i>	<i>Stan na 14.11.2016</i>
<i>Osoba zarządzająca</i>					
Edward Kasprzak Wiceprezes Zarządu	RAFAKO S.A.	2 000	–	–	2 000
<i>Osoba nadzorująca</i>					
	–	–	–	–	–

31. Czynniki mające istotny wpływ na wyniki do uzyskania w czwartym kwartale 2016 roku

- Możliwość zmiany wysokości szacunków kosztów dotyczących realizowanych kontraktów, m.in. w następstwie prowadzonej kontraktacji zakupu wyrobów i usług, które mogą wpłynąć „in plus” lub „in minus” na wynik do rozpoznania po 30 września 2016 roku;
- Wystarczalność utworzonych rezerw i odpisów dotyczących realizowanych kontraktów (niewykluczone, że część tematów rozstrzygnie się dopiero po terminie złożenia sprawozdania finansowego za czwarty kwartał 2016 roku);
- Ryzyko wystąpienia konieczności utworzenia rezerw na kary kontraktowe za nieterminową realizację lub za niedotrzymanie gwarantowanych parametrów technicznych niektórych kontraktów;
- Możliwość poniesienia ewentualnych kosztów napraw, remontów, modernizacji w umownym okresie gwarancyjnym nieobjętych utworzoną rezerwą na naprawy gwarancyjne;
- Kształtowanie się kursu złotego do EUR, bowiem znaczące zmiany kursu euro mogą mieć istotny wpływ na zmianę rentowności realizowanych kontraktów denominowanych w EUR;
- Ryzyko związane z nieuzyskaniem niezbędnych gwarancji finansowych umożliwiających pozyskanie i realizację kontraktów.

32. Zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego

Po zakończeniu okresu sprawozdawczego nie miały miejsca zdarzenia, które miałyby istotny wpływ na wynik finansowy Spółki.

W dniu 20 października 2016 roku Spółka skutecznie podpisała z Grupą Azoty Zakłady Azotowe Kędzierzyn S.A. aneks do umowy na realizację etapu 1 zadania inwestycyjnego p.n. „Nowa elektrociepłownia w Grupie Azoty Zakładach Azotowych Kędzierzyn S.A.” Na podstawie zawartego aneksu strony dokonały przesunięcia ostatecznego terminu zakończenia realizacji przedmiotu umowy na koniec pierwszego kwartału 2017 roku, przy czym spółka zakłada, że faktyczne wykonanie prac i zakończenie inwestycji nastąpi wcześniej tj. na przełomie roku 2016 i 2017.

Niniejsze śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe Spółki zostało zatwierdzone do publikacji w dniu 14 listopada 2016 roku uchwałą Zarządu RAFAKO S.A. z dnia 14 listopada 2016 roku.

Podpisy:

14 listopada 2016 roku	Agnieszka Wasilewska-Semail	Prezes Zarządu	.....
14 listopada 2016 roku	Krzysztof Burek	Wiceprezes Zarządu	.....
14 listopada 2016 roku	Jarosław Dusiło	Wiceprezes Zarządu	.....
14 listopada 2016 roku	Edward Kasprzak	Wiceprezes Zarządu	.....
14 listopada 2016 roku	Tomasz Tomczak	Wiceprezes Zarządu	.....
14 listopada 2016 roku	Jolanta Markowicz	Główny Księgowy	.....